

Česká zemědělská univerzita Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Nezaměstnanost ve vybraných zemích EU

Klára Soustružníková

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Klára Soustružníková

Ekonomika a management

Název práce

Nezaměstnanost ve vybraných zemích EU

Název anglicky

Unemployment in selected EU countries

Cíle práce

Hlavním cílem práce je analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti ve vybraných zemích EU za účelem zjištění hlavních příčin/důsledků nezaměstnanosti a navržení možných řešení tohoto problému. Dílčím cílem je charakterizovat pojmy související s nezaměstnaností.

Metodika

Bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části, a to část teoretickou a praktickou. Teoretická část práce bude zpracována formou literární rešerše s využitím odborné literatury a internetových zdrojů.

Druhou částí bude část praktická, kde bude provedena (komparativní) analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti za určité období v rámci vybraných zemí EU. Data budou čerpána především z internetových databází.

Harmonogram:

Literární rešerše – 1. část: 4/2022 – 6/2022

Detailní metodika práce dokončení druhé části literární rešerše: 6/2022 – 7/2022

Vlastní práce – analytická část: 7/2022 – 10/2022

Vlastní práce – syntéza poznatků, návrhy a doporučení: 10/2022 – 11/2022

Odevzdání poslední verze práce vedoucímu práce ke konečnému posouzení: 12/2022

Doporučený rozsah práce

35 – 45 stran

Klíčová slova

Nezaměstnanost, analýza, vývoj a struktura nezaměstnanosti, trh práce, míra nezaměstnanosti, země EU, komparace, doporučení.

Doporučené zdroje informací

- BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA, Lucie SEVEROVÁ a Dana STARÁ. Makroekonomie: makroekonomický přehled. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-831-0.
- BUCHTOVÁ, Božena a kolektiv. Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8.
- DUFEK, Jaroslav a SOMERLÍKOVÁ, Kristina. Vzdělanost obyvatel a nezaměstnanost v zemích Evropské unie. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. ISBN 978-80-7375-860-8.
- FIALA, Petr a PITROVÁ, Markéta. Evropská unie. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. ISBN 978-80-7325-180-2.
- MAREŠ, Petr. Nezaměstnanost jako sociální problém. Vydání 3. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. ISBN 80-86429-08-3.
- SIROVÁTKA, Tomáš a MAREŠ, Petr. Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2003. ISBN 80-210-3048-8.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Michal Steininger, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 16. 6. 2022

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 02. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Nezaměstnanost ve vybraných zemích EU " jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 06. 2022

Klára Soustružníková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala svému vedoucímu Ing. Michalu Steiningerovi, Ph.D. za odborné a praktické rady, cenné připomínky, ochotný přístup, což vše mi bylo oporou k vypracování mé bakalářské práce.

Nezaměstnanost ve vybraných zemích EU

Abstrakt

Hlavním cílem práce je analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti v letech 2010 – 2021 ve vybraných zemích EU (konkrétně Visegrádské čtyřky) za účelem zjištění hlavních příčin/důsledků nezaměstnanosti a navržení možných řešení tohoto problému. Dílčím cílem je charakterizovat pojmy související s nezaměstnaností. Teoretická část vysvětluje definici ekonomického ukazatele, čímž je nezaměstnanost, její rozdělení, dopady, jak ji lze měřit. Popisuje rovněž charakteristiku jednotlivých zemí Visegrádské čtyřky dle polohy, počtu obyvatel a ekonomické situace. Praktická část je věnována analýze nezaměstnanosti a jejímu porovnání mezi státy V4 a srovnáním oproti státům Evropské Unie. Obsahem analytické části je i struktura nezaměstnanosti dle pohlaví a věku v každém jednotlivém státě. V závěru práce je shrnut výsledek vývoje a porovnání mezi státy. Výsledkem analýzy je výrazný pokles nezaměstnanosti v každém státě. Státy V4 mají převážně nižší nezaměstnanost než státy EU. Slovensko, které má nezaměstnanost nejvyšší a v první polovině převyšuje i státy EU, zaznamenalo nejvyšší snížení o 7,5 p.b. Česká republika v každém naměřeném roce dosáhla nejnižší obecné míry nezaměstnanosti a řadí se mezi státy EU s nejnižší mírou nezaměstnanosti, její pokles je ale také nejpomalejší, klesl o 4,5 p.b. Maďarsko i Polsko vykazují velmi podobné hodnoty nezaměstnanosti i jejich poklesu. Ve většině naměřených let je jejich nezaměstnanost nižší než v EU. Hlavní příčiny jsou vázány na ekonomické/finanční krize v roce 2008 a 2012 a celosvětovou pandemii covidu-19 začínající v roce 2019. Dopadům nezaměstnanosti předchází politika zaměstnanosti jako je například rekvalifikace, snížení sociálních dávek nebo nabídka veřejně prospěšných prací.

Klíčová slova: Nezaměstnanost, analýza, vývoj a struktura nezaměstnanosti, trh práce, míra nezaměstnanosti, země EU, komparace, doporučení.

Unemployment in selected EU countries

Abstract

The main objective of the thesis is to analyse the development and structure of unemployment between 2010 and 2021 in selected EU countries (specifically the Visegrad Four) in order to identify the main causes/consequences of unemployment and to propose possible solutions to this problem. A sub-objective is to characterise the concepts related to unemployment. The theoretical part explains the definition of the economic indicator that is unemployment, its distribution, its effects, how it can be measured. It also describes the characteristics of the individual Visegrad Four countries according to location, population and economic situation. The practical part is devoted to the analysis of unemployment and its comparison between the V4 countries and comparisons with the European Union countries. The analytical part includes the structure of unemployment by gender and age in each individual country. The paper concludes with a summary of the results and comparisons between the countries. The result of the analysis is a significant decline in unemployment in each state. The V4 countries have predominantly lower unemployment than the EU countries. Slovakia, which has the highest unemployment rate and exceeds even the EU countries in the first half, recorded the highest decrease of 7.5 p.p. The Czech Republic has the lowest overall unemployment rate in each measured year and ranks among the EU countries with the lowest unemployment rate, but its decrease is also the slowest, falling by 4.5 p.p. Hungary and Poland show very similar values of unemployment and their decrease. In most of the measured years, their unemployment rates are lower than the EU. The main causes are linked to the economic/financial crises in 2008 and 2012 and the global pandemic of covid-19 starting in 2019. The impacts of unemployment are preceded by employment policies such as retraining, reduction of social benefits or offering community service.

Keywords: Unemployment, analysis, development and structure of unemployment, labor market, unemployment rate, EU countries, comparison, recommendations

Obsah

1 Úvod	10
2 Cíl práce a metodika	11
3 Teoretická část	12
3.1. Definice nezaměstnanosti.....	12
3.2. Druhy nezaměstnanosti.....	15
3.3. Přírozená míra nezaměstnanosti.....	19
3.4. Trh práce.....	21
3.5. Měření nezaměstnanosti.....	24
3.6. Dopady nezaměstnanosti.....	25
3.7. Visegrádská čtyřka.....	26
3.8. Státy Visegrádské čtyřky.....	28
4 Praktická část	32
4.1. Nezaměstnanost v České republice.....	32
4.1.1. Struktura nezaměstnanosti dle věku a pohlaví v České republice.....	33
4.2. Nezaměstnanost ve Slovenské republice.....	35
4.2.1. Struktura nezaměstnanosti dle věku a pohlaví ve Slovenské republice.....	36
4.3. Nezaměstnanost v Maďarsku.....	39
4.3.1. Struktura nezaměstnanosti dle věku a pohlaví v Maďarsku.....	40
4.4. Nezaměstnanost v Polsku.....	43
4.4.1. Struktura nezaměstnanosti dle věku a pohlaví v Polsku.....	44
4.5. Srovnání nezaměstnanosti států.....	46
4.5.1. Srovnání struktury nezaměstnanosti států dle věku a pohlaví.....	49
5 Závěr	53
6 Seznam literatury	56
7 Seznam obrázků	59
8 Seznam tabulek	60

9 Seznam grafů.....	62
10 Seznam použitých zkratek.....	63
11 Přílohy.....	64

1 Úvod

Visegrádskou čtyřku tvoří čtyři státy s rozdílnou plochou území, počtem obyvatel, ekonomickým vývojem. Nicméně státy spojuje kulturní, oblastní, sociální temperament, který se v těchto evropských zemích tvořil celé století. Jeden z nejdůležitějších ekonomických ukazatelů, čímž je nezaměstnanost, hraje důležitou roli například v hospodářské politice, ale hlavně obecně přispívá k lepšímu fungování státu. Nezaměstnanost se vyskytuje v každém státě, ať už vyspělém, tak rozvojovém. Nezaměstnanost působí jak na stát, kterému se tím například zvyšují výdaje, tak i na jednotlivce samotného a to jak fyzicky, tak psychicky. Člověk bez zaměstnání ztrácí své pracovní dovednosti, vypadává ze společenského pracovního dění, a při neúspěšném nebo nechtěném hledání se dostává do nejhorší situace, jak pro sebe, tak pro stát a tím je dlouhodobá nezaměstnanost. Nezaměstnanost však nemá jen zápornou stránku, k rovnováze na trhu je nutná. V každém státě, i kdyby byl v ekonomickém rozkvětu, bude vždy určité procento nezaměstnaných. Je tedy otázkou, jak se v posledních 12 letech nezaměstnanost vyvíjela ve čtyřech sousedních státech Visegrádské čtyřky. Autorkou bylo vybráno časové období 2010-2021, aby mohlo dojít k dlouhodobému pohledu na nezaměstnanost, který bude sahat do co možné nejaktuálnější situace.

2 Cíl práce a metodika

Hlavním cílem práce je analýza vývoje a struktury nezaměstnanosti v letech 2010 – 2021 ve vybraných zemích EU (konkrétně Visegrádské čtyřky) za účelem zjištění hlavních příčin/důsledků nezaměstnanosti a navržení možných řešení tohoto problému. Dílčím cílem je charakterizovat pojmy související s nezaměstnaností.

Metodika

Hlavními podmínkami práce jsou státy Visegrádské čtyřky – Česká republika, Slovenská republika, Maďarsko a Polsko a vývoj nezaměstnanosti v těchto zemích v letech 2010-2021. Za 12 zkoumaných let dojde ke sběru potřebných dat nezaměstnaností každého státu za každý rok zvlášť a tyto data se mezi sebou budou porovnávat. Porovnání bude probíhat na základě nezaměstnanosti všech 27 států Evropské Unie oproti nezaměstnanosti států Visegrádské čtyřky, aby bylo možné zjistit, jak jsou na tom státy v poměru s EU, ve které jsou členy. Ta to problematika bude řešena v praktické části.

Teoretická část je věnována definici ekonomického ukazatele, kterým je nezaměstnanost. Jeho rozdělení, jak lze měřit, jaké má dopady a v jaké oblasti se téma nezaměstnanosti pohybuje. Poslední dvě podkapitoly, konkrétně 3.7 a 3.8, se věnují tématu Visegrádské čtyřky, její historii a vývoji. Následně jsou charakterizovány jednotlivé země z hlediska základních informací o poloze, počtu obyvatel, ekonomické situaci apod. Informace jsou převážně čerpány z knižních zdrojů, je také čerpáno z internetových ověřených pramenů, které byly použity na získání informací na teoretické poznatky Visegrádské čtyřky a jejích členů.

Praktická část se zabývá vývojem nezaměstnanosti jednotlivých států v letech 2010-2021. Jejím srovnáním oproti nezaměstnanosti států EU v podkapitole 4.5 i porovnáním vývoje České republiky, Slovenska, Maďarska a Polska mezi sebou. Je rozebrána struktura nezaměstnanosti dle pohlaví a věku v každém státu a porovnána mezi sebou. Data jsou do této části získány převážně ze statistického úřadu Evropské unie a Českého statistického úřadu. Hodnoty jsou zpracovány do tabulek a grafů ke každému státu a následně popsán jejich vývoj v určeném čase. Výsledky jsou vyhodnoceny a zapojeny do sepsaného závěru.

3 Teoretická část

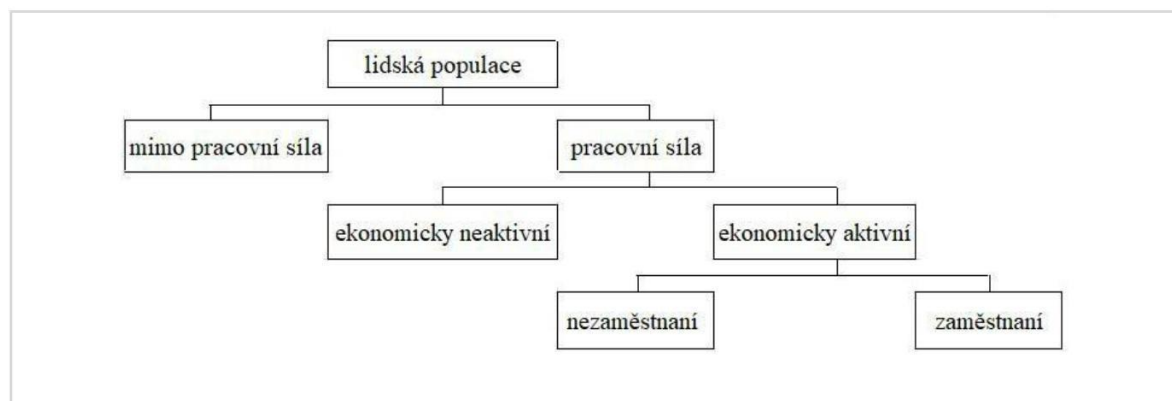
Nezaměstnanost je jedním z nejdiskutovanějších a nejsledovanějších jevů tržního hospodářství, jak v historii, tak v současnosti. (Šmajsová Buchtová, 2002)

3.1 Definice nezaměstnanosti

Pojem nezaměstnanost lze rozdělit na aktivní a neaktivní obyvatelé, toto rozdělení je vyznačeno na obrázku číslo 1. Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo zahrnuje důchodce, studenty atd. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo se dále dělí na zaměstnané osoby a nezaměstnané. Důležitým bodem je uvědomění za jakých podmínek, důvodů dochází k nezaměstnanosti a koho do tohoto pojmu řadit.

Zvýšená pozornost v moderní ekonomice patří k jevům, mezi nimiž je i nezaměstnanost. Nezaměstnanost je jedním z prioritních témat, na které se orientuje hospodářská politika od třicátých let 20. století. Skutečností je i to, že tomuto jevu je přiznávána různá váha podle toho, o který směr ekonomické teorie se jedná. (Šmajsová Buchtová, 2002)

Obrázek 1: Rozdělení populace

Zdroj: czso.cz, cit. online 29.6.2022; vlastní zpracování, 2022

Osoby, které nejsou v pracovním poměru a ani samy nepodnikají, a zároveň mají zájem pracovat a hledají si práci, jsou ti, kvůli kterým dochází k nezaměstnanosti. Je faktem, že v každé běžné ekonomice se vyskytují nezaměstnaní. Nutnost je odlišit nezaměstnanost krátkodobou, z objektivních přirozených příčin a nezaměstnanost nedobrovolnou, kdy osoby hledající práci nemohou i přes své snahy uplatnění na trhu práce najít. (Brčák a kol., 2020)

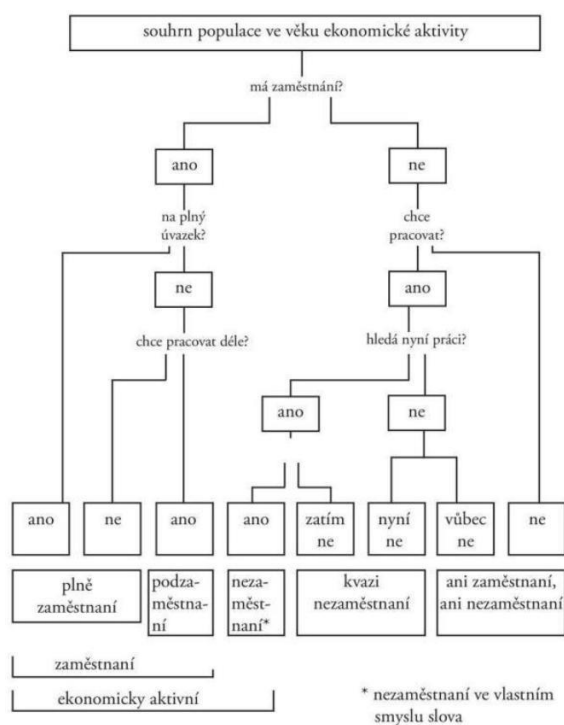
Mezi osoby, které nejsou v pracovněprávním vztahu nebo nepodnikají, nepatří automaticky všichni nezaměstnaní. Důležitou informací je, kdo vlastně se do výpočtu ukazatelů vztahovaných k nezaměstnanosti zahrnuje a tuto skupinu obyvatel předem přesně definovat. Podle definice Eurostat se za nezaměstnané považují osoby (Brčák a kol., 2020) :

- 15leté a starší (není stanovená horní věková hranice),
- bez práce (nejsou v pracovněprávním vztahu ani nejsou sebe zaměstnané),
- hledající aktivně práci (registrovaly se na úřadu práce, nebo u soukromé agentury zprostředkovávající práci, nebo hledají práci přímo ve firmách, využívají inzerce, podnikají kroky pro založení vlastní firmy, podaly žádost o pracovní povolení či licenci nebo hledají zaměstnání jiným způsobem),
- připravené nastoupit do práce (jsou během referenčního období k dispozici okamžitě nebo později do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo sebe zaměstnání).

Osoby, které jsou brány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní, nesplňují alespoň jednu z těchto vlastností. (Brčák a kol., 2020)

Naopak souhrn populace ve věku ekonomické aktivity je shrnut na obrázku číslo 2.

Obrázek 2: Souhrn populace

Zdroj: Sinclair, 1987

Lidé, kteří pracují, nejsou všichni zaměstnaní a naopak, ne všichni kdo nepracují, se považují za nezaměstnané. Jsou tu 2 pojmy - práce a zaměstnání. Práce, především práce konané pro vlastní potěšení, nebo v oblasti domácností. Natož zaměstnání je vázané na smluvním základě, zahrnujícím i materiální odměnu za její výkon. Z úvah o nezaměstnanosti se eliminovaly domácí práce, sebe zaměstnávání, vzájemná výpomoc, dobrovolná práce pro dobročinné účely a další práce nevykonávané pro ekonomické cíle (např. hobby). Ztráta tohoto druhu práce nevede k nezaměstnanosti. Je velký význam mezi slovním spojením nemít práci a nemít placené zaměstnání a tedy ani nemít příjem ze zaměstnání. Přístup na trh práce nemusí nutně souviset s tím nemít příjem z trhu práce. Stejně tak být nezaměstnaný neznamena být mimo trh práce, ale nezískat uplatnění a zůstat tedy v konkrétním okamžiku na straně nerealizované nabídky. Do definice nezaměstnanosti lze řadit to, že osoba schopná práce je z možnosti pracovat v placeném zaměstnání vyřazena, ale i na tom, že se se svým vyřazením nespokojuje a snaží se hledat nové placené zaměstnání. Nemusí to být nutně hlavní pracovní poměr, ale stačí i jen částečný úvazek. Patří sem takzvaná negativní definice nezaměstnanosti vůči zaměstnanosti, která je založena na myšlence, že je nenormálním stavem oproti normálnímu trvalému regulárnímu zaměstnání. Platí to tedy pro každého práce schopného jedince, který není ani příliš mladý, ani příliš starý nebo nemocný, nebo není zatížen péčí o rodinu způsobem znemožňujícím mu ze zásady placené zaměstnání přijmout. V oficiálních statistikách je ovšem "hledání práce" bráno obvykle benevolentně jako kritérium. Přínosem je i snaha o jednu návštěvu potenciálního zaměstnavatele, protože se i toto považuje za známku o zájem práce. Jako třeba i jedna písemná žádost nebo odpověď na inzerát v měsíci. (Mareš, 1994)

Vždy je nejdůležitější snaha a přístup ze strany dotyčného.

Člověk má právo odmítnout, jak přiměřenou, tak i nepřiměřenou práci, nutností je si uvědomit, kde jsou jeho hranice pohodlí a je ochoten je překročit i pro pracovní nabídku, kterou si ne úplně představoval. Zásadní rozhodnutí je v poměru práce k nabízenému výdělku, místo práce, životní zkušenosti, často i osobní důvody. Tato doba nabízí rozmanitou nabídku prací, dříve bývalo běžné, že i celá rodina cestovala například na druhý konec kraje kvůli výhodné pracovní pozici. Dvacáté první století už nabízí takovou škálu pracovních pozic, že lidé, kteří chtějí pracovat, si pracovní místo najdou.

3.2. Druhy nezaměstnanosti

Dělení nezaměstnanosti má více hledisek. Z hlediska příčiny vzniku nezaměstnanosti je rozlišována nezaměstnanost:

- a) Frikční nezaměstnanost
- b) Strukturální nezaměstnanost
- c) Cyklická nezaměstnanost

- a) Frikční nezaměstnanost

Neustále se měnící a vyvíjející trh práce a počty nezaměstnaných způsobuje frikční nezaměstnanost. (Brčák a kol., 2020)

Přesuny osob mohou být motivovány, jak vlastními potřebami, tak ekonomickým vývojem. (Mareš, 1994) Skutečnost je taková, že firmy vznikají a zanikají, dochází k technologickým i organizačním změnám, které mají vliv na vývoj firmy. Mezi vlastní potřeby lze řadit hledání nové, většinou lépe placené práce, nebo stěhování a následné nacházení pracovní příležitosti v novém bydlišti. (Šmajsová Buchtová, 2002)

Jsou to ale především přirozené a normální změny zaměstnání a doba nezaměstnání je ve většině případů krátkým časovým úsekem, během něhož si dotyční nalézají uplatnění na jiném pracovním místě. Do této nezaměstnanosti patří také nově přichozí na trh práce, což jsou například studenti, přičemž u nich je to doba, kdy hledají své první zaměstnání, nebo osoby vracející se na trh práce například matky po mateřské dovolené. (Mareš, 1994)

Platí, že čím přijatelnější je systém sociálních podpor státu v nezaměstnanosti, tím osoby nespěchají na hledání práce. (Mareš, 1994)

Důležitou informací je i nedostatečná informovanost osob hledající práci o nabídce vhodných příležitostí. (Šmajsová Buchtová, 2002)

Frikční nezaměstnanost je přirozený jev, kdy krátká doba hledání práce a míra nezaměstnanosti je naprosto přirozenou složkou. (Brčák a kol., 2020)

- b) Strukturální nezaměstnanost

Složitější poruchu představuje strukturální nezaměstnanost. Je vyvolaná nedostatečnou, neboli klesající poptávkou po určité produkci statků. Vzniká tudíž klesající poptávka po

práci v odvětví, produkující výše uvedené statky a následný útlum výrob. Tento útlum výrob zpřičiňuje růst výrob v jiných odvětví a výrobcích. (Šmajsová Buchtová, 2002)

Hlavním bodem je nesoulad mezi kvalifikačními požadavky na různé druhy práce a volnými pracovními místy a rovněž kvalifikací pracovníků, hledající práci na daném území určitého období (Mareš, 1994)

Řada pracovníků ztrácí své zaměstnání díky rozpadu neefektivních podniků a institucí. (Mareš, 1994) Některá odvětví se rozvíjejí více a expandují oproti tomu, jiná upadají a tlumí svou produkci nebo dokonce z trhu odcházejí. (Brčák a kol., 2020).

Tito nově nezaměstnaní lidé mají svůj věk, kvalifikaci, dovednosti, zkušenosti a jak se mění struktura, nemusí tyto charakteristiky odpovídat nově nastaveným. Liší se v nové profesi, kvalifikaci, dovednostech a také v jiném území výkonu práce. Těmto požadavkům a situaci se často obtížně přizpůsobuje. (Mareš, 1994) Do této nezaměstnanosti se mohou dostat i vysoce kvalifikovaní pracovníci, často osoby s dlouhou pracovní kariérou a bohatými zkušenostmi ve svém oboru, o které najednou není zájem. (Mareš, 1994)

Zajímavou skutečností je známá tragická situace vysoce kvalifikovaných lidí, jejichž tvrdě získaná dovednost ztratila náhle svou hodnotu vinou vynálezu, který zbytku společnosti přináší velké výhody. Strukturální nezaměstnanost (především technologická), dává dohromady vysokou nezaměstnanost a nedostatečnou nabídku kvalifikované pracovní síly pro volná místa. (Mareš, 1994)

c) Cyklická nezaměstnanost

Cyklickou nezaměstnanost doprovází pokles výkonu ekonomiky. (Šmajsová Buchtová, 2002) Nevyužívají se stávající kapacity z důvodu odbytových potíží, které dochází v období, které se nazývá recese. (Mareš, 1994) Opakem je růst výkonnosti ekonomiky, tím dochází k potlačení nezaměstnanosti. Vznik této nezaměstnanosti je doprovázen poklesem agregátní poptávky ekonomiky. (Šmajsová Buchtová, 2002) Spojení s nedostatečnou poptávkou znamená to, že poptávka po práci vůči nabídce není dostatečná a není dostatečná ani poptávka po zboží. Charakteristická je tato nezaměstnanost pro devatenácté století a počátek dvacátého století, což jde přirovnat ke klasickému modelu nezaměstnanosti. Pojem, který vychází z cyklické nezaměstnanosti je sezónní nezaměstnanost. K té dochází pravidelnou cyklickou nezaměstnaností doprovázenou přírodním cyklem. Dříve byla rozšířena např. "zimní" sezónní nezaměstnanost ve stavebnictví. Touto nezaměstnaností

mohou být postiženy i služby zejména v oblasti cestovního ruchu. Spojována je však i pro zemědělské oblasti. (Mareš, 1994)

Sezónní nezaměstnanost je součástí frikční nezaměstnanosti, a tudíž se i podílí na přirozené míře nezaměstnanosti. Řadí se do nedobrovolné nezaměstnanosti. Dá se říci, že je rozdílem mezi skutečnou a přirozenou mírou nezaměstnanosti. (Brčák a kol., 2020)

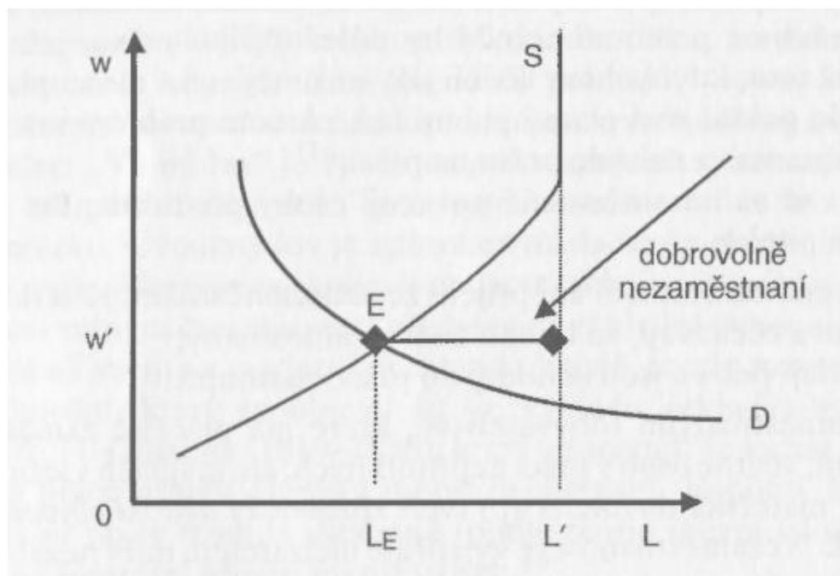
Existuje i pojem skrytá nezaměstnanost. Hovoří se o tzv. skryté pracovní síle, což jsou vlastně nezaměstnaní, kteří nejsou jako nezaměstnaní registrováni, i když žádné zaměstnání nevykonávají a při větší nabídce by ho přijali. Největší část této skryté nezaměstnanosti tvoří obvykle vdané ženy a mladiství. Jde často rozsahem o větší počty osob. Případy osob s nízkou rekvalifikací či vysokým věkem jsou odsouvány mimo trh práce. Tato skutečnost souvisí s benevolentností v přesunech těchto osob do invalidního důchodu nebo benevolentností pro absenci zaměstnanců pro nemoc. V 80. letech například v Nizozemí byl velký nárůst tohoto jevu. (Mareš, 1994)

Další rozdělení lze definovat podle přístupu nezaměstnaných na dva druhy:

- dobrovolná nezaměstnanost
- nedobrovolná nezaměstnanost

Dobrovolná nezaměstnanost, kdy dotyční preferují volný čas před konáním práce znamená, že nezaměstnaní dostávají nabídky pracovní k příležitosti, ale aktivně hledají jiné např. lepší lokalitu, lépe placené místo. Když by se situace na trhu práce stala dokonale konkurenční, znamenalo by to utvoření rovnováhy, kde by se část ekonomicko-aktivního obyvatelstva stala nezaměstnanou, a tudíž by došlo k tomu, že by nezaměstnanost byla jediné dobrovolná. (Šmajsová Buchtová, 2002) Graficky to vyzobrazuje obrázek číslo 3.

Obrázek 3: Dobrovolná nezaměstnanost

zdroj: Šmajsová Buchtová, 2002

Vysvětlivky:

S nabídka práce,

LE..... počet zaměstnaných,

D..... poptávka po práci,

L..... práce,

L.....ekonomicky aktivní obyvatelstvo,

w..... mzdová sazba

Nedobrovolná nezaměstnanost na rozdíl od dobrovolné s výší zaměstnavatelem nabízené mzdy nesouvisí, protože pracovník je ochoten pracovat za mzdu tržní. K jejímu vzniku přispívá například zákonné stanovení minimální mzdy nebo aktivity odborů. Tyto jevy uměle zvyšují tržní mzdu a znemožňují tak zaměstnávat pracovníky za nižší mzdy, za které by byli ochotni pracovat. (Holman, 2016)

Existuje rozdělení nezaměstnanosti podle délky trvání:

- dlouhodobá nezaměstnanost
- krátkodobá nezaměstnanost

Dlouhodobá nezaměstnanost představuje, jak ekonomický, tak i pro člověka dlouhodobý vážný problém. Velmi závažným problémem je ten, že dlouhodobá nezaměstnanost sebou přináší problémy jak sociální, existenční, tak i zdravotní. (Holman, 2016)

Krátkodobá nezaměstnanost představuje přechodné období, ve kterém se hledá a následně i úspěšně nalezne nové zaměstnání. Tato doba nemá na ekonomiku státu ani na samotného jedince vážné dopady.

3.3 Přírozená míra nezaměstnanosti

Pojem přírozená míra nezaměstnanosti uvedl americký ekonom Milton Friedman, který je současně nositelem Nobelovy ceny. Míra nezaměstnanosti znamená, že se na trhu práce neprojevuje ani nedostatek pracovníků, ale ani nedobrovolná nezaměstnanost. Trh práce je tedy v rovnováze. Rozdělení nezaměstnanosti jako jsou krátkodobá strukturální nezaměstnanost, dobrovolná nezaměstnanost a frikční nezaměstnanost patří do tohoto pojmu přírozené míry nezaměstnanosti. (Samuelson, Nordhaus, 2013)

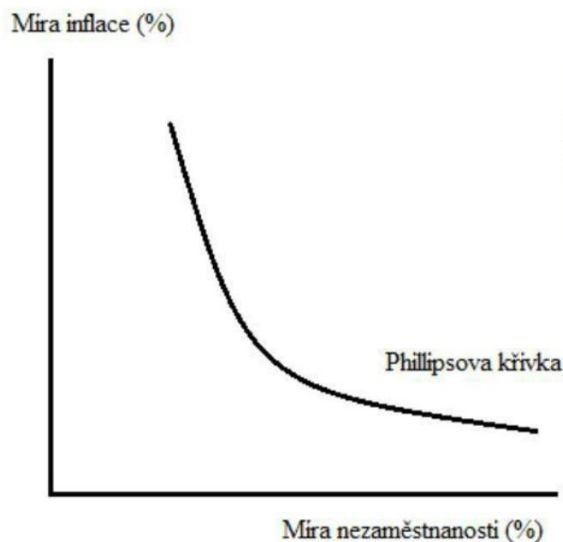
Plná nezaměstnanost je důležitý pojem, vztahující se k obecné míře nezaměstnanosti a úzce spolu souvisí. Plná nezaměstnanost vyjadřuje úroveň zaměstnanosti, při níž se nevyskytuje nedobrovolná nezaměstnanost. Zaměstnanost při rovnováze na trhu práce má stejnou úroveň jako plná zaměstnanost. Ekonomika přidělí množství práce, které je v rozsahu a kvalitě výrobních faktorů optimálním při dané poptávce po práci a nabídce práce. Přírozenou míru nezaměstnanosti není možno dlouhodobě ovlivňovat fiskální a měnovou politikou. Neodpovídá totiž úrovni zaměstnanosti, kde míra inflace vykazuje stabilitu, ani neroste, ani neklesá. Znamená to tedy, že ekonomika plné zaměstnanosti se snaží o udržování ukazatele na úrovni přírozené míry nezaměstnanosti, která zároveň ukazuje tu nejvyšší udržitelnou úroveň přírozené míry nezaměstnanosti. Míru nezaměstnanosti v situaci, kdy ekonomika optimalizuje svůj výkon. (Šmajsová Buchtová, 2002)

V ekonomice je pouze přirozená míra nezaměstnanosti, jestliže je skutečný produkt na stejné úrovni jako potencionální. Existuje i situace, kdy nezaměstnanost tuto míru překročí za takové situace, když je produkt nad úrovní potencionálního. Tato situace sebou přináší nezaměstnanost, protože se dostatečně nevyužívají výrobní faktory práce. Ekonomika se neustále pohybuje podél trendové linie. Je tedy i trh práce v neustálém pohybu. Přirozenou míru nezaměstnanosti proto ovlivňuje mnoho faktorů. Mezi ty obecné se řadí čas, který vyžaduje hledání práce a nepružnost nominálních mezd. Mezi další determinanty, neboli faktory přirozené míry nezaměstnanosti, spadají demografická skladba obyvatelstva země a její vývoj, pojištění osob v nezaměstnanosti a další ekonomické, sociální, historické a jiné faktory. (Brčák a kol., 2020)

Míra nezaměstnanosti je jak obecná, tak i specifická. Do té obecné by patřily faktory, které ovlivní celou ekonomiku, což by byla například cena ropy, ekonomický cyklus, příliv nových pracovních sil na trh práce. Specifické míry nezaměstnanosti pak závisí na faktorech, které působí na jednotlivé sociální kategorie, což jsou třeba muži, ženy, mládež, manuální dělníci, specializované profese. I přes snahu zobecnit a shrnout vymezení těchto měř nezaměstnanosti, aby bylo možné srovnání jak mezi státy, tak i porovnání v různém čase. Stále v cestě stojí fakt, že statistiky z různých zemí v různém čase nejsou zcela srovnatelné, i přes pokusy Mezinárodního úřadu práce, což patří mezi světově uznávanou instituci. Je známa až moc velká odlišnost. (Mareš, 1994)

Mezi čtyři základní cíle hospodářské politiky patří monitorování a ovlivňování míry nezaměstnanosti. Pro dosažení nejlepšího cíle je potřeba, aby ukazatel byl co nejnižší, protože čím nižší je míra nezaměstnanosti, tím lépe pro danou ekonomiku. Nevýhodou jsou nezahrnuté faktory, které mohou podstatně ovlivnit úspěšnost hospodářské politiky. Nezahrnuté faktory v oficiální míře nezaměstnanosti jsou rozděleny do nevyužité pracovní síly a podzaměstnanosti. Patří sem pracovníci, kteří pracují méně, než by chtěli, kvůli poptávce na trhu práce. Snižující se míra nezaměstnanosti poté značí mylně se zlepšující situaci na trhu práce, protože pracovníci nedobrovolně vykonávají práci na zkrácený úvazek. (Sirovátka, Mareš, 2003) Lze vyjádřit vztah mezi inflací a nezaměstnaností a to pomocí Phillipsovy křivky, která je názorněna na obrázku číslo 4.

Obrázek 4: Phillipsova křivka

Zdroj: Holman, 2016

3.4 Trh práce

O trhu práce se dá říci, že se skládá z různých, relativně samostatných, ale vzájemně propojených a závislých trhů. Jako dominující trh se považuje, z hlediska funkce, kterou hospodářství plní, trh výrobků a služeb, díky čemuž spotřebitelé uspokojují potřeby nákupem statků a služeb. Pomocí užitých zdrojů, kterými jsou práce, půda a kapitál, dochází k tvorbě tržní produkce. Z tohoto vyplývá, že práce je vynakládání výrobního faktoru, který se nakupuje a tím ovlivňuje náklady, výnosy a mzdy za vykonanou práci. (Šmajsová Buchtová, 2002)

Pracovní trh a tržní ekonomika jsou vzájemně propojeny, stejně jako trh statků a služeb. Je prodávána a kupována práce, která pomocí pracovních smluv a mezd je směřována za čas a kvalifikaci pracovníků. V průmyslové tržní ekonomice trh práce představuje její hlavní distributivní mechanismus. (Mareš, 1994)

Trh práce velmi podstatně souvisí i s trhem peněz a z toho vyplývá, že i závisí na tom, jak se mění cenová hladina. Firmy poptávají práci při určité mzdové úrovni domácnosti. Vzhledem ke mzdové sazbě má poptávka po práci klesající charakter. Znamená to, že čím nižší je mzdová sazba, která znázorňuje cenu práce, tím více budou firmy práci poptávat. Naopak nabídka práce má rostoucí charakter. Lidé práci více nabízejí, čím vyšší je mzdová sazba. Pokud dojde ke střetu poptávky po práci a nabídky práce na tomto místě, dochází k rovnováze, tzv. vyčištění trhu práce. Při rovnovážné mzdové sazbě je nabízeno i poptáváno rovnovážné množství práce. Jestliže mzdová sazba je vyšší, než rovnovážná, vzniká přebytek na trhu práce a tvoří se nezaměstnanost. Nižší mzdová sazba je naopak spojena s nedostatkem volné pracovní síly. (Brčák a kol., 2020)

Klasická a neoklasická teorie bere pracovní trh jako čistý trh, který je založen na myšlence neomezené soutěže, která určuje, jak distribuci osob na tomto trhu, tak i výši jejich mzdy, když se nabídka a poptávka vyrovnají k rovnovážnému stavu mezd. Rozdíly ve mzdách souvisí v rozdílech lidského kapitálu, za předpokladu konstantní poptávky a nabídky pracovní síly. Na trhu práce proti sobě stojí nejen zaměstnanci a zaměstnavatelé, ale celý trh práce je popisován jako aréna, kde se soupeří o zaměstnání v nějakém procesu produkce. (Mareš, 1994)

U klasického modelu trhu práce se očekává, že mzdy jsou dokonale flexibilní a dochází na trhu práce k vytváření rovnováhy, tím se trh vyčistí. Lidé, kteří pracovat chtějí, si práci najdou a tudíž i firmy při dané mzdové sazbě, kterou nabízí, naleznou pracovníky a obsadí s nimi svá volná pracovní místa. Ekonomika je na úrovni potencionálního produktu a nezaměstnanost se nachází na úrovni přirozené míry. (Brčák a kol., 2020)

Neoklasická ekonomie je dána předpokladem, který záleží na každé jednotce. Například člověk pěstující úrodu má určitý výnos, ale jestliže k sobě v dalším období přibere člověka navíc, jeho celkový výnos se zvýší, ale produkt připadající na každého z nich bude menší. (Šmajsová Buchtová, 2002)

Keynesiánský model trhu práce se domnívá, že nominální mzdy jsou nepružné a nedochází v krátkém období k utváření rovnováhy na trhu práce, a tudíž v ekonomice se nalézá nezaměstnanost vyšší, než její přirozená míra. K tomu, aby došlo k vyčištění trhu, lze stát v cestě například situace, kdy mzdy nereagují pružně a jsou do jisté míry strnulé. (Brčák a kol., 2020)

Dva klíčoví aktéři trhu práce, jsou firmy a pracovníci. Ti uplatňují na trhu práce určité racionální strategie, které nemusí být nejen individuální, ale mohou být i sdílené s jinými subjekty ve vytvářených koalicích. Jsou to například zaměstnanecké svazky. Jejich schopnost kontrolovat nabídku práce určuje sílu koalic pracovníků, a síla firem má schopnost tuto poptávku kontrolovat. Kontrola má dvě formy (Fligstein, Fernandez, 1988):

- kontrolu nad mírou soutěže uvnitř nabídky či poptávky po ní,
- kontrola nad úrovní nabídky a poptávky.

Podle autorů existují na straně pracovníků dva základní typy strategií, zobrazeno na obrázku číslo 5.

Obrázek 5: Typologie pracovního trhu

		kontrola firem nad poptávkou	
		silná	slabá
kontrola pracovníků nad nabídkou (podle stupně organizovanosti)	organizovaná	trh, na kterém pracovníci a firmy vyjednávají	trh kontrolovaný pracovníky
	neorganizovaná	trh kontrolovaný firmami	trh, na kterém pracovníci a firmy vzájemně soutěží

Zdroj: Fligstein, Fernandez, 1988

Trh lze rozdělit na primární a sekundární. Na primárním trhu se vyskytují lepší a výhodnější pracovní příležitosti s vyšší prestiží, nabízejí řadu šancí, dobré možnosti profesionálního růstu a dost často také lepší pracovní podmínky. Práce je poměrně obstojně placená a lze očekávat i jistý růst mezd. Na sekundární trh patří pracovní místa s nižší prestiží a s nižší mzdovou úrovní. Pojem kariéra není brán vážně, protože pracovní kariéra je zde málo výhodná. Navíc tento trh je méně stabilní vůči pracovní příležitosti a pracovní postup zaměstnanců, kteří tu svou práci vykonávají, je narušován obdobími s kratší a delší nezaměstnaností. Na tento trh je snazší se dostat, ale také snazší o práci přijít. Na rozdíl od primárního trhu na sekundárním trhu úroveň nezaměstnanosti více ovlivňuje mzdovou hladinu. (Mareš, 1994)

Členění trhu práce lze i z pohledu formálního a neformálního. Do formálního trhu práce se řadí trh oficiálních pracovních příležitostí, který je kontrolovaný společenskými institucemi, které tento trh regulují. Neformální trh je bez kontroly těchto institucí a autor ho spojuje

s obchody, které se řadí do šedé až černé ekonomiky. Do neformálního trhu jsou zařazeny také samozásobitelství a domácí práce. Do tohoto pojmu lze řadit i různé formy sousedské a rodinné pomoci. Lepší postavení na formálním trhu znamená širší a výhodnější podmínky pro uplatnění na trhu neformálním. Často je to osud celých rodin až regionů. Selhání formálního trhu se na určitém území dotýká i omezení trhu neformálního. (Pahl, 1984)

3.5 Měření nezaměstnanosti

Nezaměstnanost měříme pomocí ukazatele míry nezaměstnanosti, který vyzobrazuje obrázek číslo 6:

Obrázek 6: Vzorec pro výpočet míry nezaměstnanosti

$$u = \frac{U}{L - U}$$

Zdroj: Holman, 2016

u..... míra nezaměstnanosti vyjádřena v %

U..... počet nezaměstnaných

L..... počet zaměstnaných

Je nutno se dostat k pojmu registrovaná nezaměstnanost. K ní se dojde, když se do míry nezaměstnanosti zařazují jen ti lidé, kteří jsou zaregistrováni na úřadech práce. Má to dobré důvody, proč se na úřadech práce vůbec zapsat. Je to totiž podmínkou pro získání podpory v nezaměstnanosti a pomoc s hledáním volných pracovních pozic.

Naopak je tu skupina dlouhodobě nezaměstnaných, kteří na podporu v nezaměstnanosti nemají nárok a nejsou důvěřiví k tomu, že jim úřad práce najde místo jinde. Jsou tu i lidé, kteří se jako nezaměstnaní vůbec nehlásí, jelikož ví, že bez pracovního místa nezůstanou dlouho a tudíž i nástup na jiné pracovní místo mají už někde sjednané. Z toho vyplývá, že registrovaná nezaměstnanost je vždy nižší, než skutečná. (Holman, 2016)

Kvůli harmonizaci s Evropskou Unií se od roku 2004 používá Ministerstvem práce a sociálních věcí tato metodika. Odlišnou metodiku, která je založena na výběrovém šetření, používá Český statistický úřad. Znamená to, že se používá vzorek z 25 000 domácností, které rotačně mění během pěti čtvrtletí. Nelze jednoznačně určit vhodnější a lepší metodu.

Obě jsou přesné, jen každá z nich to bere trochu z jiného konce. Obecněji je však lepší metodika, kterou používá Ministerstvo práce a sociálních věcí, protože je ve shodě i s Eurostatem.

Do nejlépe zpracovaných národohospodářských statistik lze řadit statistiky nezaměstnanosti a objemu pracovní síly, toto tvrzení vyjadřuje jak je důležitá správná metodika. (hn.cz, cit. online 29.6.2022)

3.6 Dopady nezaměstnanosti

Důsledky nezaměstnanosti se dělí do dvou skupin a to na ekonomické a sociální. Mezi ekonomické dopady se řadí: ztráta produkce, ztráta kvalifikace pracovníků, vyšší výdaje státního rozpočtu na podpory v nezaměstnanosti, nižší daňové příjmy. (Brčák a kol., 2020)

Důležitou informací je věk nezaměstnaného, popřípadě velikost rodiny, která je závislá na jeho příjmu. Ve velmi těžké situaci se nacházejí lidé kolem padesáti let, patřící do ohrožené skupiny, která často bývá velmi závislá na svém důchodu. Často i finančně podporuje mladší rodinné příslušníky například v dosáhnutí lepšího vzdělání, přičemž sami musí se zbytkem důchodu vyjít. Krátkodobá nezaměstnanost nepředstavuje zase tak vážný problém, většinou se tato situace dá řešit z uspořené rezervy. Problém nastává u dlouhodobé nezaměstnanosti, kdy dotyčnému nestačí rezervy ani pomoc okolí. A lze se dostat až na hranici chudoby.

Sociální dopady lze rozdělit na dopady působící na jednotlivce a na společnost. Ztráta zaměstnání sebou přináší u některých osob zhoršení zdravotního stavu, společenské vyloučení, ztrátu autority v rodinném kruhu, nebo i vztahovou krizi. Výzkum, který prováděli C. D. Dooley a R. A. Catalano (1984) se zabýval výskytem depresí a nezaměstnanosti v dané lokalitě u místních obyvatel. Tento výzkum prokázal vzájemnou závislost mezi nárůstem nezaměstnanosti a výskytem depresí, objevených s dvouměsíčním zpožděním. (Šmajsová Buchtová, 2002)

Dlouhodobá a zvýšená nezaměstnanost sebou nese už sociální problémy společnosti. Negativně ovlivňuje psychiku člověka, dochází ke zvýšení chudoby jedinců, tyto jevy doprovází často kriminalita. Špatný psychický stav dožene nezaměstnané k závislosti na drogách, snaží si ulevit kouřením, kdy si vypěstují závislost na nikotinu, či tento stav doprovází špatná životospráva, která lze být vyvolána závislostí na kofeinu, cukru. Tyto závislosti vedou ke zhoršení fyzického stavu člověka a způsobují civilizační choroby.

Tyto skupiny lidí, které přišly o práci, mohou být například i rasově napadány. Toto napadání lze být doprovázeno nepokoji a sociálním vyloučením z komunity lidí, například obce. Protivládní demonstrace jsou také vyvolávány vysokou mírou nezaměstnanosti. (Brčák a kol., 2020)

Tito nezaměstnaní výpadkem ze zaměstnání přichází o svou kvalifikaci, zkušenosti, ztrácí motivaci a nechtějí se učit něčemu novému. Tímto přístupem dochází k dequalifikaci. (Samuel, Norahaus, 2013)

3.7 Visegrádská čtyřka

Úsilí čtyř zemí Evropy o spolupráci dalo vzniku Visegrádské čtyřky. Celoevropská integrace a oblasti společného zájmu byly hlavním cílem založení tohoto uskupení. Součástí Visegrádské čtyřky jsou Česká republika, Slovenská republika, Maďarsko a Polsko. Původně se jednalo o 3 státy, proto existoval termín Visegrádská trojka. Po rozpadu Československé federativní republiky v roce 1993 byl název změněn na ten, který je znám dnes. Tyto státy mají společnou nejen kulturu, hodnoty, náboženské tradice, jsou i umístěny všechny ve střední Evropě a sdílí spolu hranice, tudíž pozice sousedních států. Název byl získán v bohaté historii, kterou toto uskupení nese. V roce 1335 se uskutečnil sjezd českého, polského a maďarského krále v sídle králů Visegrádu. Tito panovníci se dohodli na následné dlouhodobé spolupráci mezi svými zeměmi v politickém, kulturním, ekonomickém a obchodním směru. Tímto činem se o mnoho let později vedly další generace a došlo k uzavření této aliance. Při založení byli přítomni prezident Václav Havel, hlava státu ČSFR, premiér Maďarska József Antall a prezident Polska Lech Wales. Jednání se uskutečnilo v již zmiňovaném Visegrádu dne 15. února 1991. Došlo k podpisu ještě původních 3 evropských zemí, což byl počátek jejich vzájemné spolupráce. Důležitým spojením této spolupráce byla doba rozpadu komunistického režimu, který země uvedl do jiné společnosti, kterou byla společnost demokratická. (Visegradgroup.eu, cit. online 1.12.2022)

Cílem těchto zemí byl vstup do Evropské Unie, čímž by patřily mezi země spolupracující díky této mezinárodní organizaci. 1. května 2004 státy úspěšně vstoupily do Evropské Unie a staly se tak členskými zeměmi, přidaly se v té době již k 14 státům. Ve stejném roce současně přistoupilo se státy V4 dalších 6 států. V nynější době Česká republika zaujímá k datu 1. února 2020 21 křesel v evropském parlamentu, stejně jako Maďarsko. Slovensko

má obsazených svými členy 14 křesel a Polsko disponuje 52 členy. (Europa.eu, cit. online 6.12.2022)

Toto přijetí přineslo státům zahraničně-politické aktivity, jako byla např. spolupráce s Rakouskem a Slovinskem, která je v pohybu pod názvem Regionální partnerství. Nejsou to jen tyto dvě země, ale mnoho dalších, jako například země Beneluxu, které kooperují v programu V4+. (Visegradgroup.eu, cit. online 2.12.2022)

Tato aliance nebyla založena za účelem oslabení k ostatním státům, nespolečnosti s nimi nebo vlastní izolaci. Naopak se snaží zlepšit spolupráci s ostatními, především sousedskými zeměmi. Vizí tohoto uskupení je vytvoření pevné kooperace, která bude spolupracovat na vyvíjení evropské bezpečnostní architektury, vzájemném souladu, jak už mezi existujícími evropskými či světovými institucemi, nebo případné budoucí spolupráci s nově vytvořenými skupinami. Společné území a historie spojuje Visegrádskou čtyřku ve směrech jako je kultura, výzkum, vzdělávání, ekonomika atd. Tyto směry chtějí upevnit následnou spolupráci, aby se odvětví rozšiřovala a vyvíjela. Vzájemná výměna informací vede k dobrému vývoji skupiny, kde díky společnému úsilí dochází k úspěchu původních myšlenek skupiny států. Díky těmto aktivitám dosahuje k posílení pevnosti a stálosti střední Evropy, kde tyto státy mají svá území. Spolupráce je brána jako výzva ke splnění cílů, které byly stanoveny a prosazení schopnosti těchto států. Spojení ve vyšší celky jako je např. zapojení do Evropské Unie. (Visegradgroup.eu, cit. online 2.12.2022)

V4 se každoročně oficiálně schází, vždy jedna ze zemí získá předsednické postavení. Schůze je projednávána mezi zastupiteli jednotlivých států, což bývají premiéři vlády. Kromě oficiální schůze dochází v průběhu roku k pravidelným setkáním, kam už přijíždí po domluvě vybraní zástupci, záleží na důležitosti setkání, tudíž od prezidentů až po vládní konzultanty. V roce 2000 byl založen Mezinárodní visegrádský fond, který je určen k vývoji kulturní spolupráce, úsilí o vývoj v oblasti školství, mezinárodní výměně studentů atd. Tento fond z velké části slouží k financování aktivit nevládních subjektů. Existuje visegrádská bojová skupina, která byla založena v roce 2012 za účelem obrany v náhlých situacích. Toto bojové uskupení je pod polským vedením. (Mpsv.cz, cit. online 2.12.2022)

3.8 Státy Visegrádské čtyřky

Visegrádskou čtyřku tvoří 4 sousedící státy, zaujímající oblast střední Evropy, jak je zobrazeno na obrázku číslo 7.

Obrázek 7- území států Visegrádské čtyřky

Zdroj: Wikimedia, cit. online 3.12.2022

Česká republika je vnitrozemský stát s celkovou rozlohou 78 866 km². Žije zde 10,51 miliónu obyvatel. Hlavním městem je Praha, která je umístěna v samostatném kraji na území Čech. Historicky toto území bylo rozděleno na Čechy, Moravu a část Slezska. Hranice země sdílí s Polskem, Německem, s kterým má nejdelší hranice, Rakouskem a Slovenskem. Se Slovenskem dříve tvořily jeden stát zvaný Československo, který se 1. ledna 1993 rozdělil na tyto dva samostatné státy. Celkem je toto území rozděleno do 14 krajů viz na obrázku číslo 8. Česká republika je zastupitelská demokracie a zároveň parlamentní republika. Prezidentem se stal v roce 2023 Petr Pavel. Měnová jednotka v České republice je česká koruna, nicméně při vstupu do Evropské Unie se zavázala k přijetí eura. Česká republika je od roku 1999 součástí NATO, Severoatlantické aliance, která má za cíl udržet bezpečnost států. Česká republika je členem Evropské unie od 1. května 2004. (Hrad.cz, cit. online 3.12.2022)

Obrázek 8 - Česká republika

Zdroj: ČSÚ, cit. online 3.12.2022

Slovenská republika se rozkládá na rozloze 49 035 km², což z ní činí nejmenší stát z Visegrádské čtyřky. Počet obyvatel dosahuje 5,44 milionů. Hlavní městem je Bratislava nacházející se v Bratislavském kraji. Sousedními zeměmi jsou Rakousko, Česká republika, Polsko, Ukrajina a nejdlejší hranice se táhnou s Maďarskem. Slovenská republika vznikla rozpadem Československé federativní republiky v roce 1993. Jedná se o parlamentní demokratickou republiku, v čele s prezidentkou Zuzanou Čaputovou. Nynější stát je rozdělený do 8 krajů, jak je vidět na obrázku číslo 9, které jsou pojmenovány podle hlavních měst krajů. Slovenská republika používá jako platidlo euro, které přijala, když se stala součástí Evropské Unie. V roce 2007 se stala součástí Schengenského prostoru. Úřední jazyk Slovenské republiky je slovenština. (european-union.europa.eu, cit. online 3.12.2022)

Obrázek 9 – Slovenská republika

Zdroj: Cestna databanka, cit. online 4.12.2022

Maďarsko se nachází ve střední Evropě a zaujímá rozlohu 93 028 km². Žije zde 9,71 milionu lidí, z toho Maďaři tvoří 85,6 procent z celkového obyvatelstva. Hlavním městem je Budapešť, která je zároveň 9. největším městem Evropské Unie. Sousedy obklopující tento stát jsou Rakousko, Slovinsko, Chorvatsko, Srbsko, Rumunsko a Ukrajina. Je to jediný člen Visegrádské čtyřky, který nemá s Českou republikou spojené společné hranice. Země se rozděluje na župy, kterých je v tomto státě 19 viz na obrázku číslo 10. Maďarsko je parlamentní republika v čele s prezidentkou Katalinou Novákovou. Kabinet premiéra vede Viktor Orbán už od roku 2010. Platí se maďarským forintem, avšak stát se připravuje na přijetí eura, jelikož je součástí Evropské Unie, do které vstoupilo v roce 2004. V roce 1999 se Maďarsko stalo oficiálním členem NATO. (Euroskop.cz, cit. online 4. 12. 2022)

Obrázek 10- Maďarsko

Zdroj: Dagmar Kusendová, cit. online 4.12.2022

Polsko, neboli Polská republika, je stát střední Evropy s rozlohou 322 575 km², což z ní dělá největší stát Visegrádské čtyřky a zároveň nejlidnatější s počtem 37,65 milionu obyvatel. Hlavním městem je Varšava. Stát sousedí se Slovenskou a Českou republikou, Německem, Ruskem, Litvou, Běloruskem a Ukrajinou. Jako jediná ze zemí V4 má přístup k Baltskému moři. Polské území se dělí do 16 vojvodství viz obrázek číslo 11. Polsko je republika v čele s hlavou státu prezidentem, kterým je Andrzej Duda. Polsko je členský stát Evropské Unie a v roce 2007 se stal součástí Schengenského prostoru. Oficiální měnou je polský zlotý, nicméně stát se v nynější době uchyluje k přijetí eura. (European-union.europa.eu, cit. online 4.12.2022)

Obrázek 11 – Polská republika

Zdroj: Autor neuvoden, cit. online 4.12.2022

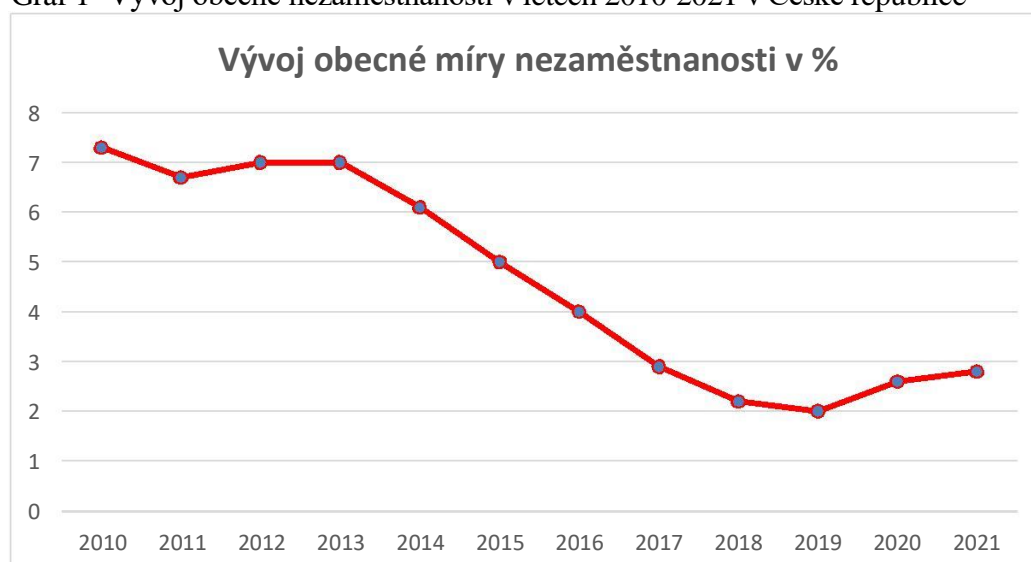
4 Praktická část

V teoretické části bylo vysvětleno téma nezaměstnanosti, její definice, jak se dělí. S nezaměstnaností souvisejí oblasti, jako je trh práce, nebo také přirozená míra nezaměstnanosti. Bylo řešeno, jak nezaměstnanost lze řešit a jaké má následné dopady. Další kapitoly zahrnují základní informace o Visegrádské čtyřce, ve kterých lze vyčíst historie, časový vývoj až nynější současnost. V podkapitole lze nalézt podrobnější informace o jednotlivých členech, jejich umístění, které lze vyčíst z přiložených map. Praktická část je věnována nezaměstnanosti jednotlivých států Visegrádské čtyřky, kde každý stát bude analyzován zvlášť, a to konkrétně v letech 2010-2021. Vývoj nezaměstnanosti bude zpracován taktéž v grafech, jak u jednotlivých států, tak následné porovnání mezi státy v poslední závěrečné kapitole praktické části. Informace byly převážně získány a používány z Eurostatu a nezaměstnanost České republiky byla brána z dat Českého statistického úřadu.

4.1 Nezaměstnanost v České republice

Vývoj nezaměstnanosti je zpracován za posledních 12 let, tedy v letech 2010-2021. Lze tedy pozorovat dlouhodobý vývoj, který se pohybuje v první polovině 21. století.

Graf 1- Vývoj obecné nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v České republice

Zdroj: Czso.cz, cit. online 10.12.2022; vlastní zpracování, 2022

V grafickém zpracování je vývoj hodnot obecné míry nezaměstnanosti ke každému jednotlivému roku znázorněn na grafu číslo 1. Stejná data v číselném zpracování jsou zpracovaná v tabulce 1 v Příloze. V prvním roce zkoumání, tedy 2010, dosáhla míra

nezaměstnanosti nejvyššího čísla 7,3 %, která za dalších 11 let nebyla přesáhnutá a převážně ve většině let tato hodnota pouze klesala. Kdyby došlo k porovnání obecné míry nezaměstnanosti v prvním roce zkoumání a v posledním, došlo by se k poklesu o 4,5 p.b. Nejvyšší výkyv byl zaznamenán v roce 2012 a 2013, kdy došlo k mírnějšímu nárůstu na 7 %, avšak situace od roku 2014 vykazovala stabilní pokles. V roce 2016 na následující rok 2017 obecná míra nezaměstnanosti poklesla o 1,1 p.b., z původních 4 % na 2,9 %. Za posledních 5 let se průměrná míra nezaměstnanosti drží na hranici 2,5 %. Česká republika nikdy neřešila problém s extrémně vysokou nezaměstnaností, která by dosahovala dvouciferných hodnot. Celková průměrná míra nezaměstnanosti se za posledních 12 let ustálila na 4,63 %.

4.1.1 Struktura nezaměstnanosti dle věku a pohlaví v České republice

Obecnou míru nezaměstnanosti dle věku ukazuje tabulka číslo 1, která se zaměřuje na roky 2010-2021 v České republice. Období mezi 15-24 lety je nezaměstnanost nejvyšší ve všech zkoumaných letech, důvodem je nezrálost ještě mladých lidí, nedostačující pracovní pozice, volba studia, rodinný život apod.

Tabulka 1- Obecná míra nezaměstnanosti dle věku v letech 2010-2021 v České republice

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti podle věku (%)		
	15-24 let	25-54 let	55-64 let
2010	18,3	6,4	6,5
2011	18,1	5,9	5,8
2012	19,5	6,1	5,8
2013	19,0	6,2	5,8
2014	15,9	5,6	4,9
2015	12,6	4,6	4,4
2016	10,5	3,5	3,8
2017	7,9	2,7	2,4
2018	6,7	2,0	2,0
2019	5,6	1,8	2,0
2020	8,0	2,4	2,0
2021	8,2	2,6	2,4

Zdroj: Europa.eu, cit. online 10.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Od prvního roku zkoumání 2010 do posledního v této věkové kategorii nezaměstnanost klesla o 10,1 p.b. Došlo k výraznému zlepšení a to i ve věkové kategorii 25-54 let, kdy se nezaměstnanost snížilo o 3,8 p.b. Stále více pracujících zaznamenala věková kategorie 55-64 let, kdy došlo k poklesu nezaměstnanosti o 4,1 p.b. Nejméně nezaměstnaných v nejstarší kategorii bylo v letech 2018,2019 a 2020 s hodnotou 2 %. Naopak nejvíce v prvním roce měření s hodnotou 6,5 %.

Tabulka 2- Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2010-2021 v České republice

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví: ženy (%)
2010	8,5
2011	7,9
2012	8,2
2013	8,3
2014	7,4
2015	6,1
2016	4,7
2017	3,6
2018	2,8
2019	2,4
2020	3,0
2021	3,4

Zdroj: Europa.eu, cit. online 10.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Tabulka 2 a 3 ukazuje strukturu nezaměstnanosti dle pohlaví. Tabulka číslo 2 označuje obecnou míru nezaměstnanosti žen v České republice ve zkoumaných letech 2010-2021 a tabulka číslo 3 se zaměřuje na obecnou míru nezaměstnanosti naopak mužů. V každém roce dosahuje ženská nezaměstnanost vyššího procenta než mužská. Je to hlavně tím, že ženám dělá větší problém uplatnit se na trhu práce, získat uspokojivou výši mzdy, kariérní vývoj pozastavuje často těhotenství a následná péče o dítě. Nejvyšší rozdíl mezi nezaměstnaností mužů a žen byl v roce 2013, kdy žen bylo nezaměstnaných o 2,4 p.b více než mužů. V letech 2010-2014 byl tento rozdíl vždy větší než 2 p.b. Naopak dalších 5 let poté v letech 2015-2019 rozdíl klesal a v posledním roce tohoto poklesu, tedy 2019, dosáhl nejnižšího rozdílu 0,7 p.b. I v následující roce 2020 nebyla procentuální nezaměstnanost žen vyšší než 1 p.b. Nejvíce nezaměstnaných žen bylo v roce 2010, kdy obecná míra nezaměstnanosti vyšplhala na 8,5 %, nad hranici 8 % se dostaly poté už jen roky 2012,2013 díky hospodářské a finanční krizi. Naopak nejlépe na tom Česká republika byla s nezaměstnaností žen v roce 2019, kdy nezaměstnanost klesla až na 2,4 %. U mužské nezaměstnanosti se nejvyšší hodnota vyšplhala také v roce 2010 s hodnotou 6,4 %. Roky s nejnižší mužskou nezaměstnaností jsou 2019 s hodnotou 1,7 % a předcházející rok 2018 s hodnotou jen o 0,1 p.b. vyšší.

Tabulka 3- Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2010-2021 v České republice

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví: muži (%)
2010	6,4
2011	5,8
2012	6,0
2013	5,9
2014	5,1
2015	4,2
2016	3,4
2017	2,3
2018	1,8
2019	1,7
2020	2,2
2021	2,3

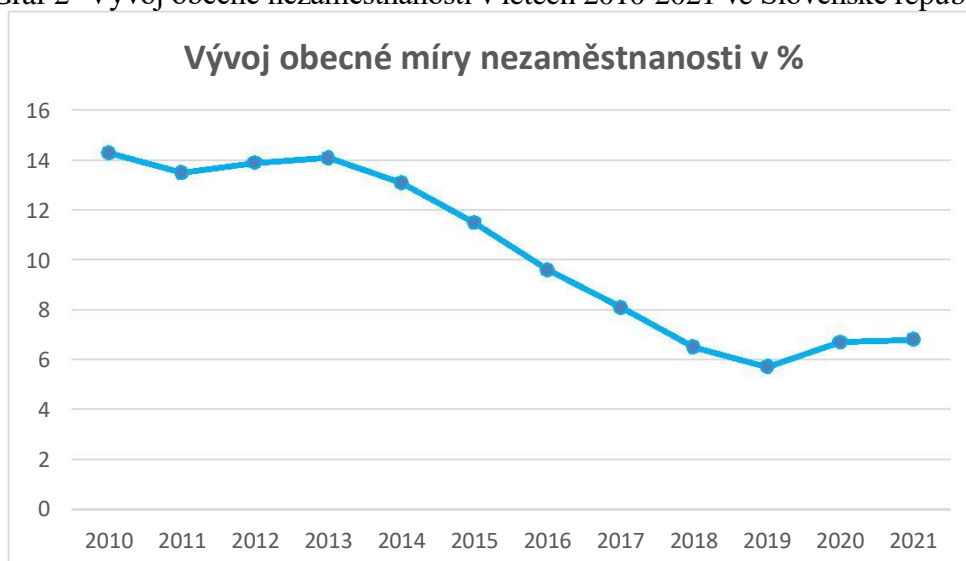
Zdroj: Europa.eu, cit. online 10.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Poslední zkoumaný rok se nezaměstnanost žen i mužů zvedla oproti minulému roku. U žen došlo ke zvýšení o 0,4 p.b a u mužů o 0,1 p.b. Česká republika má nejvíce rozdílných poměrů mezi pohlavími ze všech států Visegrádské čtyřky. Na Slovensku rozdíl v procentuální nezaměstnanosti přesahuje hranici 2 p.b. ve dvou letech, v České republice byla tato hranice překročena v pěti letech. Maďarsko a Polsko nemělo v letech 2010-2021 poměr mezi nezaměstnaností mužů a žen vyšší než 2 p.b.

4.2 Nezaměstnanost ve Slovenské republice

Slovenská republika se potýká s relativně vyšší obecnou mírou nezaměstnanosti. V první polovině let zkoumání, tedy roky 2010-2015, obecná míra nezaměstnanosti neklesla pod 11,5 %. V prvním roce měření tato hodnota byla dokonce na 14,3 %. Toto šestileté období, ale vykazovalo ve většině let stabilní pokles. Až v dalších letech se tato hodnota dostala pod procentuální hodnotu 10 %. Tento rozdíl oproti minulému roku 2015, ukázal v roce 2016 nejvyšší pokles o 1,9 p.b., a snížil se tak na 9,6 %. Tento nejvyšší rozdíl nebyl v průběhu dalších let překonán ani pozitivní směrem snížení, ani negativním, že by se nezaměstnanost měla zvednout. Druhá polovina let zkoumání, tedy od roku 2016 se držela v nižších hodnotách, než roky před tím. V letech 2016-2019 byl zaznamenán stálý každoroční pokles, až se tato hranice v roce 2019 dostala na svou nejnižší hodnotu 5,7 %, což je oproti roku 2010 snížení o 8,6 p. b.

Graf 2- Vývoj obecné nezaměstnanosti v letech 2010-2021 ve Slovenské republice

Zdroj: Europa.eu, cit. online 11.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Poslední dva roky zkoumání vykazují vzrůst nezaměstnanosti, který se dá pravděpodobně očekávat i v následujícím roce 2022. Celková průměrná míra nezaměstnanosti se za posledních 12 let ustálila na 10,31 %, což je průměrná nejvyšší hodnota ze všech států Visegrádské čtyřky. Nicméně za posledních 5 let se průměrná hodnota rovnala 6,76 %, což vykazuje výrazné snížení. Pokles, který tato země za posledních 12 let zaznamenala, je zachycen na grafu číslo 2. Rozdílem mezi nezaměstnaností v prvním roce 2010 a posledním roce 2021 je pokles o 7,5 p. b. Číselné hodnoty v jednotlivých letech jsou zpracovány v tabulce 2 v Příloze.

4.2.1 Struktura nezaměstnanosti dle věku a pohlaví ve Slovenské republice

Slovenská republika má nejvyšší obecnou míru nezaměstnanosti v kategorii 15-24 let. Nejvyšší nezaměstnanosti bylo dosaženo v roce 2012 s hodnotou 34 %. Nicméně i situace u mladých lidí na Slovensku se lepší a za zkoumaných 12 let klesla o 13 p.b., což je nejvyšší pokles ze všech států Visegrádské čtyřky. Všechny jednotlivé hodnoty jsou vyznačeny v tabulce číslo 4. U lidí ve věkové třídě od 25 do 54 let je více nezaměstnaných, než o dekádu dál v letech 55-64. Nejvyšší nezaměstnanost vzrostla v roce 2010 a 2013 v neproduktivnější věkové kategorii 25-54 na hodnotu 12,8 %. Od prvního roku do posledního došlo rovněž k poklesu a to skoro o dvounásobek z původní hodnoty. Nejnižší míru nezaměstnanosti si drží hranice 55-64 let, která v žádném roce nepřesáhla 11,2 %, což bylo naměřeno v roce 2012, jako nejvyšší hodnota za 12 let. Pokles byl v této vrstvě nejnižší, nezaměstnanost klesla o 4,7 p.b.

Tabulka 4- Obecná míra nezaměstnanosti dle věku v letech 2010-2021 ve Slovenské republice

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti dle věku (%)		
	15-24 let	25-54 let	55-64 let
2010	33,6	12,8	10,1
2011	33,4	12,1	10,1
2012	34,0	12,4	11,2
2013	33,7	12,8	11
2014	29,7	12,0	10,6
2015	26,5	10,5	9,3
2016	22,2	8,7	9,0
2017	18,9	7,6	6,0
2018	14,9	6,1	5,3
2019	16,1	5,3	4,7
2020	19,3	6,2	4,8
2021	20,6	6,3	5,4

Zdroj: Europa.eu, cit. online 11.12.2022; vlastní zpracování, 2022

I Slovenská republika dosahuje vyšší nezaměstnanosti žen v každém měřeném roce. Nicméně v České republice rozdíly v nezaměstnanosti žen oproti mužům byly vyšší, než jakých dosahuje Slovenská republika. Rozdíl přes 2 p.b. byl překročen v pouze dvou letech, přesněji v roce 2015 a 2016. Rok 2015 byl i tím, kdy žen bylo nezaměstnaných o 2,9 p.b více než mužů. Tento rok zaznamenal nejvyšší rozdíl, který už v žádném dalším roce nebyl překonán, ba naopak. Rozdíl 2,9 p.b. byl nejvyšší, v žádném jiném státu Visegrádské čtyřky nebylo dosaženo vyššího rozdílu v nezaměstnanosti mužů a žen v letech 2010-2021.

Tabulka 5- Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2010-2021 ve Slovenské republice

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví: ženy (%)
2010	14,8
2011	13,8
2012	14,7
2013	14,7
2014	13,7
2015	13,0
2016	10,9
2017	8,5
2018	7,1
2019	6,0
2020	7,1
2021	7,0

Zdroj: Europa.eu, cit. online 11.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Stabilní mezi poměrem pohlaví byl rok 2021, kdy rozdíl byl ve výši 0,3 p.b. Pod 1 p.b. rozdílu v nezaměstnanosti zůstaly roky 2010, 2011, 2017, 2018, 2019, 2020 a 2021. Následující data jsou v tabulkách číslo 5 a 6. Tyto data dokazují, že ve Slovenské republice není tak výrazný rozdíl v nezaměstnanosti žen než mužů jako např. v České republice.

Tabulka 6- Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2010-2021 ve Slovenské republice

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví: muži (%)
2010	13,9
2011	13,3
2012	13,2
2013	13,7
2014	12,5
2015	10,1
2016	8,6
2017	7,7
2018	6,0
2019	5,5
2020	6,2
2021	6,7

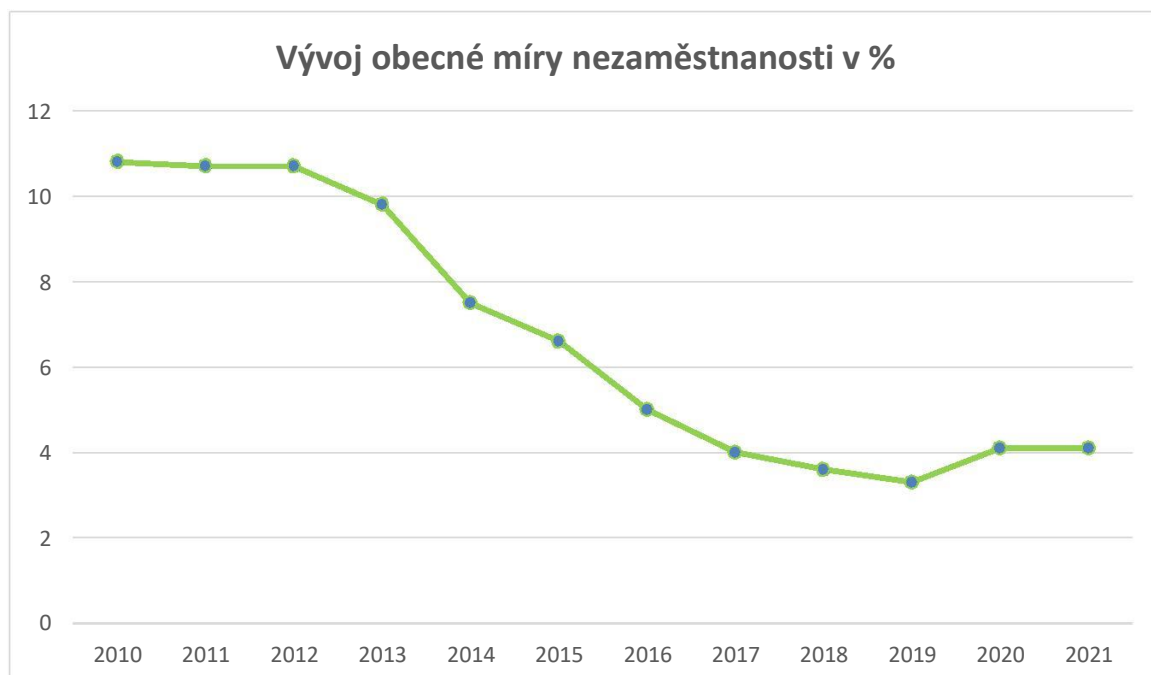
Zdroj: Europa.eu, cit. online 11.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Nejvyšší nezaměstnanost žen Slovensko zaznamenalo v roce 2010 s hodnotou 14,8 %. K této hodnotě se velmi blízko přiblížily roky 2012,2013 s hodnotami 14,7 %, což byl následek celosvětové finanční a hospodářské krize. V následujících 6 letech docházelo ke stabilnímu poklesu, který se v roce 2017 dostal na nejnižší hodnotu 8,5 %. Poslední dva měřené roky se nezaměstnanost zvýšila ve všech státech kvůli celosvětové pandemii covidu-19. Ženská nezaměstnanost klesla mezi lety 2010-2021 o 7,8 p.b. Nejvyšší nezaměstnanost mužů na Slovensku byla v roce 2010 s hodnotou 13,9 %. Roky 2011-2013 se nezaměstnanost stále držela nad 13 %. V následujících 6 letech se situace s nezaměstnaností snížila a v roce 2019 klesla až na nejnižší hodnotu 5,5 %. Mužská nezaměstnanost klesla za zkoumané roky 2010-2021 o 7,2 p.b., což dokazuje, že nezaměstnanost žen klesla o 1,3 p.b. více než mužská.

4.3 Nezaměstnanost v Maďarsku

Vývoj začíná rokem 2010, ve kterém byla zaznamenána nejvyšší obecná míra nezaměstnanosti v hodnotě 10,8 %. Tato hodnota nebyla už poté nikdy naměřena nebo překročena. Maďarsko vykazuje postupné zlepšení. Dokazuje to rozdíl v roce 2010 až 2021, který dosáhl snížení míry nezaměstnanosti o 6,7 p. b. Dvouciferná hodnota přesahující hodnotu 10 % byla zaznamenána v prvních třech letech měření, poté v dalších 7 letech docházelo ke stabilnímu poklesu. Tento pokles skončil v roce 2020, kde se hodnota oproti minulému období zvýšila o 0,8 p.b. a toto zvýšení na hodnotu 4,1 % přetrvávalo i v dalším roce 2021. Celková průměrná míra nezaměstnanosti se za posledních 12 let upevnila na hodnotě 6,68 %. Daleko lepší čísla vykazuje průměrná míra nezaměstnanosti v letech 2017-2021, která dosáhla 3,82 %.

Graf 3- Vývoj obecné nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v Maďarsku

Zdroj: Europa.eu, cit. online 12.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Na grafu číslo 3 lze pozorovat stálý pokles v letech 2012-2019, kdy nejvyšší byl v roce 2014. V tomto roce došlo oproti minulému roku k snížení o 2,3 p. b. Druhý nejvyšší pokles byl zaznamenán v roce 2016, který klesl oproti roku 2015, o 1,6 p. b. Všechny jednotlivá data jsou číselně vyzobrazena viz tabulka 3 v Příloze.

4.3.1 Struktura nezaměstnanosti dle věku a pohlaví v Maďarsku

Obecná míra nezaměstnanosti dle věku v letech 2010-2021 v Maďarsku je vyznačena v tabulce číslo 7. Nejvyšší nezaměstnanost dosáhla ve všech zkoumaných letech ve věku 15-24, kdy nejvyšší byla v roce 2012 na hodnotě 28,2 %. Naopak nejnižší v roce 2018 s hodnotou 10,2 %, což dělá v rozdílu těchto dvou důležitých hodnot snížení o 18 %. Poslední 3 měřené roky nezaměstnanost u mladých lidí vzrostla. V letech 2018-2019 byl nárůst o 1,2 p.b., následující rok byl nárůst o 0,2 p.b. vyšší než minulý rok. Poslední rok 2021 přinesl oproti roku 2020 už nižší nárůst než ve dvou předešlých letech a to o 0,7 p.b.

Tabulka 7- Obecná míra nezaměstnanosti dle věku v letech 2010-2021 v Maďarsku

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti podle věku (%)		
	15-24 let	25-54 let	55-64 let
2010	26,4	10,4	7,9
2011	26,0	10,2	9,2
2012	28,2	10,0	8,4
2013	26,6	9,1	8,1
2014	20,4	6,8	6,4
2015	17,3	6,0	5,8
2016	12,9	4,5	4,4
2017	10,7	3,7	3,6
2018	10,2	3,4	2,6
2019	11,4	3	2,2
2020	12,8	3,8	3
2021	13,5	3,5	2,9

Zdroj: Europa.eu, cit. online 12.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Všechny státy Visegrádské čtyřky ve věkové kategorii 15-24 let měly nejvyšší nezaměstnanost. Jejím řešením by mohla být nabídka pracovního místa, stáže, zaučení s možností budoucí spolupráce, která by přišla, v co nejkratší době nezaměstnaným, či po ukončení studia. Maďarsko zaznamenalo největší pokles nezaměstnanosti u této nejmladší generace o 12,9 p.b. Druhý nejvyšší pokles byl zaznamenán v kategorii 25-54 let, kde nezaměstnanost klesla o 6,9 p.b., což je největší pokles ze všech států Visegrádské čtyřky. Nejnižší hodnoty dosahuje obecná míra nezaměstnanosti ve všech letech v kategorii 55-64 lety, nejnižší hodnota nezaměstnanosti je 2,2 % v roce 2019. Na úrovni kolem 2 % se v nejstarší kategorii nezaměstnanost dostala v letech 2018,2019 a 2021. Žádné jiné věkové kategorii neklesla nezaměstnanost pod 3 %.

Tabulka 8- Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2010-2021 v Maďarsku

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví: ženy (%)
2010	9,9
2011	10,2
2012	9,9
2013	9,5
2014	7,5
2015	6,6
2016	4,8
2017	4,3
2018	3,7
2019	3,3
2020	4,2
2021	4,2

Zdroj: Europa.eu, cit. online 12.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Maďarsko jako jediné ze všech států Visegrádské čtyřky má převážně více nezaměstnaných mužů než žen. Tabulky číslo 8 a 9 znázorňují nezaměstnanost zvlášť mužů a žen v letech 2010-2021 v Maďarsku. V letech 2010-2014 bylo v Maďarsku více nezaměstnaných mužů než žen a nejvíce v roce 2010, kdy tento rozdíl dosahoval 1,7 p.b.

Tabulka 9- Obecná míra nezaměstnanosti dle pohlaví v letech 2010-2021 v Maďarsku

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví: muži (%)
2010	11,6
2011	11,1
2012	11,3
2013	10,2
2014	7,6
2015	6,6
2016	5,1
2017	3,8
2018	3,5
2019	3,4
2020	4,1
2021	3,9

Zdroj: Europa.eu, cit. online 12.12.2022; vlastní zpracování, 2022

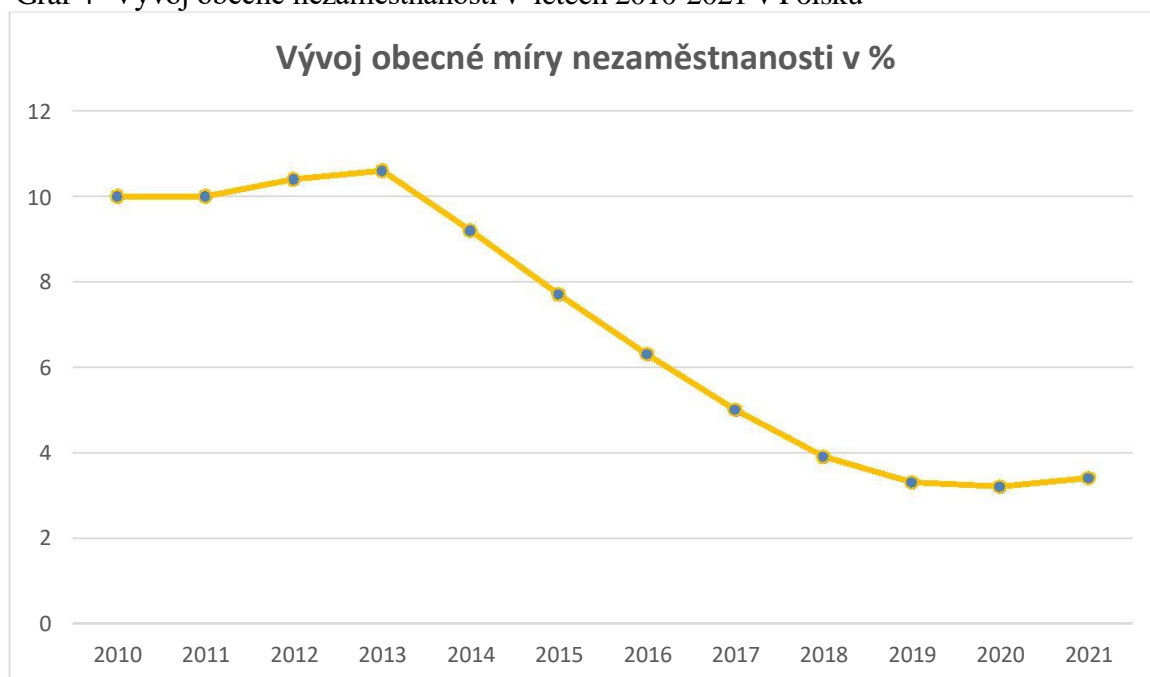
Z 12 naměřených let bylo v 7 letech více nezaměstnaných mužů, v roce 2015 byla nezaměstnanost mužů i žen na stejné úrovni a ve zbývajících 4 letech, konkrétně roky 2017,2018,2020 a 2021, byla nezaměstnanost vyšší u žen. Převážně první polovina

přesahovala více u mužů a v druhé polovině zkoumaných let, až na výjimku v roce 2019, bylo více nezaměstnaných žen. Nejvíce nezaměstnaných žen oproti mužům bylo v roce 2017, kdy tento rozdíl byl 0,5 p.b. Nezaměstnaných žen bylo nejvíce v roce 2011 s hodnotou 10,2 %. V žádném jiném roce nebyla přesáhnuta hodnota 10 %. Roky 2010 a 2012 od hodnoty 10 % neměly daleko, byly nižší o 0,1 p.b. V rozmezí let 2011-2019 byl každoročně zaznamenán pokles. Nejnižší obecnou míru nezaměstnanosti žen mělo Slovensko v roce 2019. Za 12 naměřených let došlo ke snížení o 5,7 p.b. Nejvyšší naměřená hodnota 11,6 % v nezaměstnanosti mužů byla v roce 2010. V prvních třech letech měření se mužská nezaměstnanost nedostala pod úroveň 11 %. Nicméně od roku 2012 do 2019 stabilně klesala. V roce 2014 klesla oproti minulému roku o 2,6 p.b. na hodnotu 7,6 %. Nejnižší nezaměstnanost byla v roce 2019 s hodnotou 3,4 %. Následný rok 2020 došlo ke zvýšení, které se dostalo na 4,1 % a bylo tím o 0,7 p.b. vyšší. Poslední rok měření mužská nezaměstnanost naopak oproti ženské klesla o 0,2 p.b. oproti roku 2020. Od prvního do posledního roku měření klesla nezaměstnanost mužů o 7,7 p.b., což je o 2 p.b. vyšší pokles než u nezaměstnanosti žen. Tudíž Maďarsko zaznamenalo ve více letech vyšší nezaměstnanost mužů, která ale více v naměřených letech klesá oproti nezaměstnanosti žen. V posledním naměřeném roce 2021 je nižší nezaměstnanost mužů o 0,3 p.b.

4.4 Nezaměstnanost v Polsku

Obecná míra nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v Polsku je graficky vyzobrazena v grafu číslo 4. Číselný vývoj je znázorněn v tabulce 4 v Příloze. Vývoj měřených 12 let vykazuje snížení nezaměstnanosti v Polsku. Při porovnání prvního roku zkoumání s posledním došlo k poklesu o 6,3 p.b. Polsko oproti ostatním státům Visegrádské čtyřky nemá nejvyšší hodnotu v roce 2010, nicméně v roce 2013, kdy obecná míra nezaměstnanosti dosáhla 10,6 %. V letech 2010-2013 byla míra nezaměstnanosti dvouciferná a pohybovala se okolo 10 %. Nicméně v dalších 7 letech vývoje postupně klesala, až se dostala v roce 2020 k nejnižší hodnotě zkoumání a to 3,2 %.

Graf 4- Vývoj obecné nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v Polsku

Zdroj: Europa.eu, cit. online 13.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Nejvyšší rozdíl se napočítal v roce 2015, kdy obecná míra nezaměstnanosti zůstala pod hodnotou 10 %, ale oproti minulé klesla o 1,5 p.b na hodnotu 7,7 %. Za posledních 5 let zkoumání se průměrná míra nezaměstnanosti rovnala 3,76 %, což je skoro o polovinu méně, než průměr za celých 12 let, který vychází na 6,91 %. Poslední rok 2021 vykazuje mírnější nárůst o 0,2 p.b. oproti minulému období. Převážně ale dochází ke stálému poklesu od roku 2014 do 2020.

4.4.1 Struktura nezaměstnanosti dle věku a pohlaví v Polsku

V Polsku dosahuje nejvyšší nezaměstnanosti věková třída 15-24 let jako u všech států Visegrádské čtyřky. Zaznamenala rovněž i největší snížení o 11,8 p.b. Druhou nejvyšší nezaměstnanost drží ve všech letech věková kategorie 25-45 let, jednotlivé hodnoty ke každému roku jsou zapsány v tabulce číslo 10. I tady došlo ke zlepšení a to o 5,4 p.b.

Tabulka 10- Obecná míra nezaměstnanosti dle věku v letech 2010-2021 v Polsku

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti podle věku (%)		
	15-24 let	25-54 let	55-64 let
2010	23,7	8,3	7,1
2011	25,8	8,2	6,9
2012	26,5	8,8	7,4
2013	27,3	9,0	7,7
2014	23,9	7,9	6,8
2015	20,8	6,6	5,4
2016	17,7	5,4	4,4
2017	14,8	4,2	3,7
2018	11,7	3,4	2,8
2019	9,9	2,9	2,4
2020	10,8	2,8	2,1
2021	11,9	2,9	2,5

Zdroj: Europa.eu, cit. online 13.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Nejnižší nezaměstnanost se vyskytuje u lidí ve věku 55-64. Tato kategorie nepřesáhla více než 7,7 % a od prvního roku do posledního klesla o 4,6 p.b.

Tabulka 11- Obecná míra nezaměstnanosti dle pohlaví v letech 2010-2021 v Polsku

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví: ženy (%)
2010	10,3
2011	10,7
2012	11,2
2013	11,4
2014	9,8
2015	7,8
2016	6,3
2017	5,0
2018	3,9
2019	3,6
2020	3,3
2021	3,4

Zdroj: Europa.eu, cit. online 13.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Z tabulky číslo 11 lze vyčíst data nezaměstnanosti žen v Polsku ve 12 zkoumaných letech a následující tabulka číslo 12 zaznamenává nezaměstnanost mužů v Polsku za stejnou časovou dobu. Polsko ze všech států Visegrádské čtyřky dosahuje nejstabilnějších rozdílů mezi nezaměstnaností mezi muži a ženami. Nebylo jako podobně u České a Slovenské republiky naměřeno vyšší nezaměstnanosti u mužů než u žen, nicméně Polsko má výrazně nižší tento rozdíl a v intervalu roků 2010 - 2021 má stejnou nezaměstnanost mužů i žen ve třech letech, konkrétně tomu bylo v letech 2017, 2018 a 2021. Největší rozdíl byl v roce 2012, kdy ženy dosáhly 11,2 % obecné míry nezaměstnanosti a muži pouze 9,7 %. Nad hranici 1 p.b rozdílu bylo dosaženo v letech 2011, 2012, 2013 a 2014.

Tabulka 12- Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2010-2021 v Polsku

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví: muži (%)
2010	9,7
2011	9,4
2012	9,7
2013	10,0
2014	8,7
2015	7,5
2016	6,2
2017	5,0
2018	3,9
2019	3,1
2020	3,1
2021	3,4

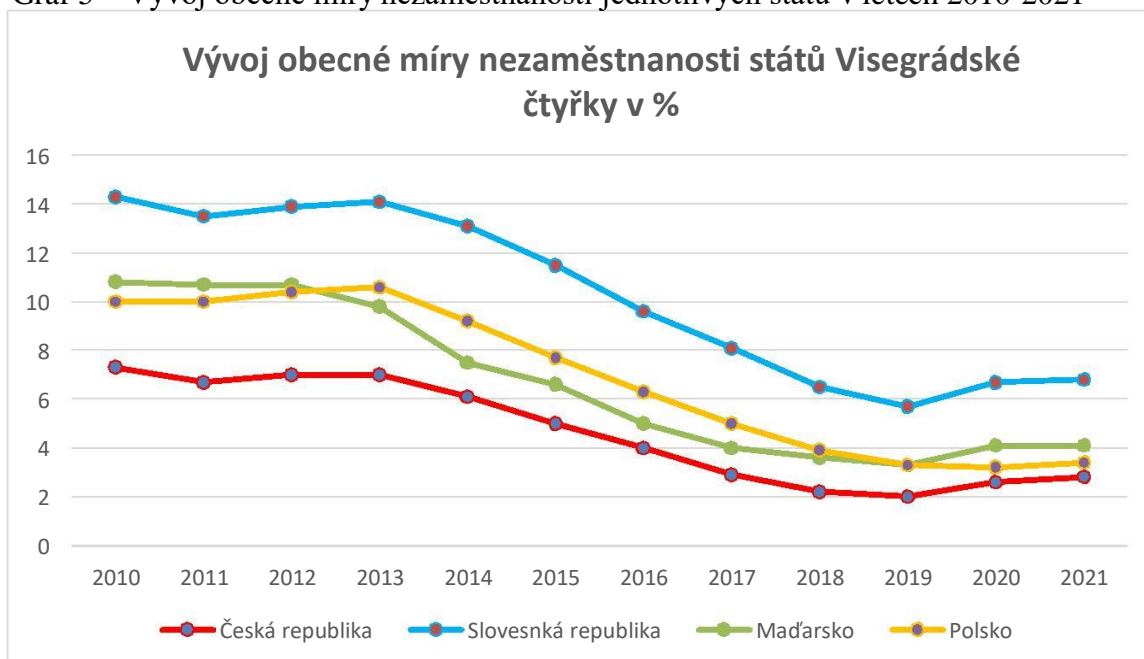
Zdroj: Europa.eu, cit. online 13.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Nejvyšší nezaměstnanost žen v Polsku byla v roce 2013 na hodnotě 11,4 %. Přes 11 % se nezaměstnanost dostala i předcházející rok. Naopak nejnižší obecnou míru nezaměstnanosti žen lze nalézt v roce 2020 na hodnotě 3,3 %. Polsko a Česká republika patří k zemím, na které v oblasti nezaměstnanosti následky pandemie covidu-19 ulehly nejméně. V posledním roce 2021 se nezaměstnanost jen mírně zvýšila. Nejvyšší nezaměstnanost mužů v Polsku byla v roce 2013, stejně jako u žen. Nejnižší hodnotu nezaměstnanosti mužů zaznamenaly roky 2019 a 2020 na hodnotě 3,1 %, což je oproti nejnižší hodnotě žen nižší o 0,2 p.b. V posledním zkoumaném roce se nezaměstnanost žen i mužů dostala na stejnou hodnotu 3,4 %.

4.5 Srovnání nezaměstnanosti států

Všechny čtyři státy se obecnou mírou nezaměstnanosti vešly do intervalu 2,0–14,3 %. Přičemž nejvyšší hodnoty dosáhla Slovenská republika a nejnižší Česká republika. Srovnání nezaměstnanosti všech čtyř států je vyzobrazeno v grafu číslo 5. Číselná data jsou vypsaná v tabulce 5 v Příloze. Z grafu a dat vyplývá, že Slovenská republika ve všech letech měla vyšší nezaměstnanost než zbylé tři státy. Nejnižší nezaměstnanosti dosáhla v roce 2019, ale přesto v tomto roce byla o více než 2 p.b. stále vyšší než ostatní státy. Proto vyplývá, že Slovenská republika by oproti ostatním státům měla nejvíce řešit problém nezaměstnanosti. Naopak tuto situaci nejlépe zvládá Česká republika, která si po celých 12 zkoumaných let drží velmi nízkou úroveň nezaměstnanosti, přičemž nebyla přesáhnuta hodnota vyšší než 7,3 % a v posledních letech se pohybuje na nejnižší hranici nezaměstnanosti okolo 2 %. Maďarsko a Polsko jsou na tom nejpodobněji ze všech 4 států. Obě země v prvních letech měly hodnoty těsně nad 10 %, které postupně začaly obou zemí rovnoměrně klesat. Jestli by byl brán poslední naměřený rok 2021, Polsko podle hodnoty 3,4 % mělo druhou nejmenší nezaměstnanost ze států Visegrádské čtyřky. Za Polskem by se umístilo Maďarsko, které by se v hodnotě 4,1 % blížilo k Polsku a odskakovalo by hodnotě Slovenské republiky v roce 2021, která je o 2,7 p.b. vyšší. Nejvyšší nezaměstnanost mají všechny státy v letech 2012-2013, kvůli probíhající krizi, která státy uvedla do recese, poklesem reálného HDP a zpomalením fungování ekonomik států.

Graf 5 – Vývoj obecné míry nezaměstnanosti jednotlivých států v letech 2010-2021

Zdroj: Europa.eu, cit. online 14.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Průměrná míra nezaměstnanosti za 12 zkoumaných let, průměrná míra nezaměstnanosti za posledních 5 let vývoje a rozdíl mezi lety je u všech států Visegrádské čtyřky vypočten v tabulce číslo 5. Z této tabulky lze odvodit, že průměrná míra nezaměstnanosti se u většiny států pohybuje v jednociferných hodnotách. Česká republika dosáhla míry dokonce nižší než 5 %. Jediný stát, který se dostal na dvouciferné číslo je Slovensko, který má hodnotu 10,31 % a je tak státem, který má více jak dvakrát vyšší nezaměstnanost než Česká republika a skoro dvakrát vyšší než jeho sousedi Maďarsko a Polsko. Počátky vývoje země měly v poměru s konci o dost vyšší nezaměstnanost, proto v druhém sloupci tabulky 5 je vypočítaná průměrná míra nezaměstnanosti v letech 2017-2021, tedy za posledních 5 let. České republice klesla skoro o polovinu průměrná nezaměstnanost na 2,5 %, přičemž poslední dva roky 2020 a 2021 byla nezaměstnanost vyšší než průměrná hodnota 2,5 %. Lze tedy předpokládat v následujícím roce taktéž zvýšení. Průměrnou míru nezaměstnanosti v posledních 5 letech má druhou nejnižší Polsko, které překonalo Maďarsko, které druhou pozici nejlepší míry nezaměstnanosti mělo ve vývoji za celých 12 let. Maďarsko si tedy vedlo lépe v celkových 12 letech, ale kdyby se porovnávaly hodnoty za aktuálnější dobu let 2017-2021, lepších výsledků dosáhlo Polsko. Tyto státy jsou na tom ale velmi podobně. V průměrné míře nezaměstnanosti za 12 let mají mezi sebou rozdíl 0,23 p. b. a v průměrné míře nezaměstnanosti za posledních 5 let je tento rozdíl ještě nižší a to 0,06 p.b. Naopak i přes vysokou nezaměstnanost Slovensko vévodí nejvyššímu snížení ze všech 4 států. Za 12 let se obecná míra nezaměstnanosti snížila o 7,5 p.b., jako druhé je na tom Maďarsko, kterému se snížila nezaměstnanost o 6,7 p.b., za ním se drží na stejném procentu Polsko, kde došlo k snížení o 6,3 p.b. Česká republika se svou nízkou nezaměstnaností zaznamenala nejnižší snížení o 4,5 p.b., ale jako jediná je se svou nezaměstnaností na hranici 2-3 %, na kterou se nedostal žádný jiný stát z Visegrádské čtyřky.

Tabulka 13- Srovnání hodnot mezi státy Visegrádské čtyřky v letech 2010-2021

Země	Průměrná míra nezaměstnanosti za 12 let (%)	Průměrná míra nezaměstnanosti v letech 2017-2021 (%)	Rozdíl nezaměstnanosti v roce 2010 a 2021 (p.b.)
Česká republika	4,63	2,5	4,5
Slovenská republika	10,31	6,76	7,5
Maďarsko	6,68	3,82	6,7
Polsko	6,91	3,76	6,3

Zdroj: Europa.eu, cit. online 14.12.2022; vlastní zpracování, 2022

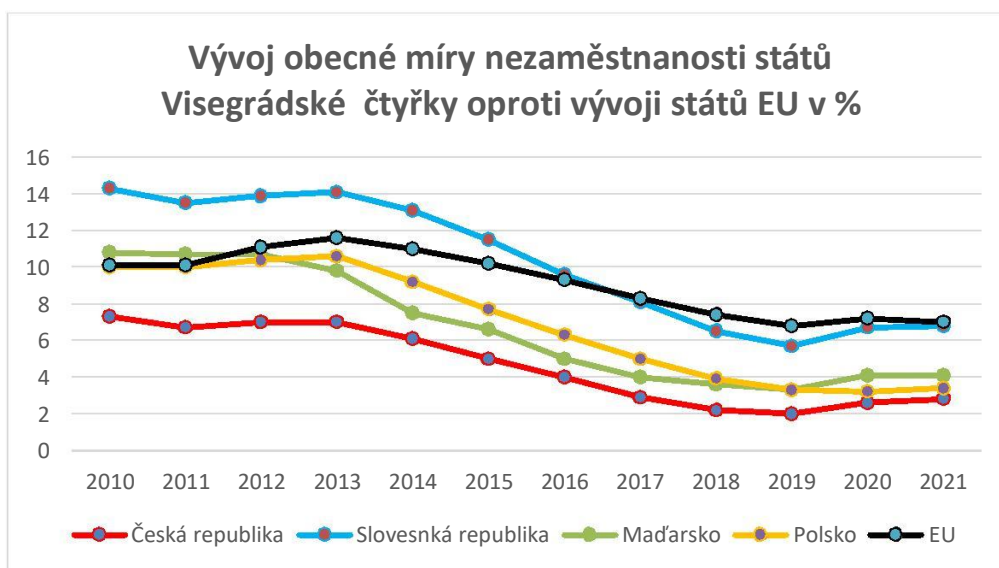
Státy Visegrádské čtyřky jsou součástí Evropské Unie. Předmětem vývoje jsou data obecné míry nezaměstnanosti států Evropské Unie v letech 2010-2021. Tyto data zahrnují

nezaměstnanost 27 členů včetně států, které jsou součástí Visegrádské čtyřky. První polovina vývoje, to znamená roky 2010-2015 nezaměstnanost neklesla pod dvoucifernou hodnotu. Průměrná míra nezaměstnanosti za celý vývoj je 9,17 %. Vývoj ukazuje, že nezaměstnanost mezi roky 2012-2015 byla vyšší než v počátečních letech, docházelo tedy k nárůstu tohoto ekonomického ukazatele. V dalších 4 letech docházelo ke stabilnímu poklesu, nárůst se ale vrátil opět v posledních dvou letech, kdy vystoupal na hodnotu okolo 7 %. V druhé polovině v letech 2017-2021 průměrná míra nezaměstnanosti dosáhla 7,34 %, což vykazuje, že dochází ke snižování. Největší rozdíl byl oproti minulému období v roce 2012, kdy nezaměstnanost vzrostla o 1 p.b., stejně jako v roce 2017, kdy naopak byl evidován totožně hodnotný pokles. Nejvyšší hodnota EU 11,6 % byla naměřena v roce 2013. Tuto nejvyšší hodnotu v tomto roce překročilo pouze Slovensko s nezaměstnaností 14,1 %, což byla druhá nejvyšší nezaměstnanost Slovenské republiky. I přesto, že Slovenská republika má nejvyšší nezaměstnanost, což i dokazují roky 2010-2016, kdy nezaměstnanost byla vyšší než všech států Evropské Unie. V letech 2017-2021 nezaměstnanost klesla a byla nižší než nezaměstnanost států Evropské Unie. Maďarsko v prvních dvou letech zaznamenalo vyšší míru nezaměstnanosti než u států EU. V dalších letech už hranice nebyla překročena a maďarská nezaměstnanost se ustálila pod hranicí nezaměstnanosti států Evropské unie. V prvním roce měření byla nezaměstnanost státu Visegrádské čtyřky o 0,7 p.b. vyšší než EU, v posledním měřeném roce byla situace obrácená a bylo evidováno snížení o 2,9 p.b. na straně Maďarska oproti EU. Nejvyšší rozdíl byl v roce 2016 a 2017, kdy Maďarsko mělo o 4,3 p.b. nižší nezaměstnanost než státy Evropské Unie. Roky kolem této nejnižší naměřené hodnoty dosahovaly výkyvu okolo 3 p.b. Nejhůře na tom bylo Maďarsko v roce 2010 a 2011, kdy nebylo se svou obecnou mírou nezaměstnanosti pod úrovní států EU, mělo ji nejvyšší za celých 12 let. Polsko v žádném roce nepřekročilo nezaměstnanost států Evropské Unie. Nebylo k tomu ale daleko v letech 2010 a 2011, kdy se lišilo od států EU pouhým 0,1 p.b. Až po těchto dvou letech, kdy se státům EU nezaměstnanost navyšovala, Polsko zaznamenalo v letech 2012-2013 rovněž přírůstek, avšak nebyl tak vysoký a byl následován v dalších letech stabilním poklesem, tedy v letech 2014-2020. Nejvyšší rozdíl v nezaměstnanosti byl v roce 2020 s rozdílem 4 p.b. Rozmezí let 2016-2021 zaznamenalo nižší rozdíl nezaměstnanosti Polska oproti státům EU o více jak 3 p.b.

Nejlépe je na tom Česká republika, jak už vyplývá z grafu číslo 6, kde jsou všechny jednotlivé hodnoty států Visegrádské čtyřky a rovněž míra nezaměstnanosti v Evropské

Unii, která je označena černou barvou. Česká republika je hluboce pod hranicí států EU, znamená to, že je na tom oproti EU nejlépe s nízkou hodnotou nezaměstnanosti. Přes roky 2015-2018 byla obecná míra nezaměstnanosti v Evropské Unii o více jak 5 p.b. vyšší než v České republice. Nejvyšší rozdíl byl v roce 2017, kde nezaměstnanost byla oproti EU nižší o 5,4 p.b.

Graf 6 – Vývoj obecné míry nezaměstnanosti jednotlivých států V4 oproti vývoji EU v letech 2010-2021

Zdroj: Europa.eu, cit. online 14.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Poslední 2 měřené roky 2020-2021 dochází k mírnému nárůstu nezaměstnanosti, jehož příčinou jsou následky celosvětové pandemie covid-19. Tato pandemie měla výrazný vliv na zpomalení hospodářského růstu, snížení HDP, pokles poptávky i kvůli omezení volného pohybu osob.

4.5.1 Srovnání struktury nezaměstnanosti států dle věku a pohlaví

Obecná míra nezaměstnanosti ve věku 15-24 ve státech EU je vyzobrazena v tabulce číslo 14 v prvním sloupci. Když dojde k porovnání této kategorie s daty jednotlivých států Visegrádské čtyřky oproti nezaměstnanosti EU v letech 15-24, je na tom nejlépe Česká republika, která ani v jednom roce nezaměstnanost nepřesáhla. V opačné situaci se nalézá Slovenská republika, která je ze všech čtyř států na tom s výší nezaměstnanosti nejhůře. Přesahuje v každém roce průměrnou hodnotu států EU. Maďarsko a Polsko má velmi podobnou situaci i vývoj, první roky, konkrétně u Maďarska 2010-2013 a u Polska 2010-2014 přesahují hodnoty EU, v těchto dvou státech je tedy vyšší nezaměstnanost mladých než ve státech Evropské Unie. Zbylé roky

už se drží pod touto hranicí. Nicméně všem státům se nezaměstnanost snížila od prvního roku do posledního více než ve státech EU.

Druhý sloupec v tabulce číslo 14 ukazuje obecnou míru nezaměstnanosti EU v letech 25-54. Česko opět má ve všech letech nižší nezaměstnanost, stejně jako Polsko. Slovenská republika dosahuje vyšší nezaměstnanosti v prvních 7 letech, rok 2017 Slovenská nezaměstnanost je na stejné hodnotě 7,6 %. Další roky už Slovensko drží svou nezaměstnanost níže než je ve státech EU. Maďarsko v prvních dvou letech má vyšší nezaměstnanost než je průměrná míra ve státech EU. V roce 2012 dosahuje Maďarsko už stejné úrovně a od té doby nezaměstnanost stále klesá a je tudíž nižší než ve státech EU.

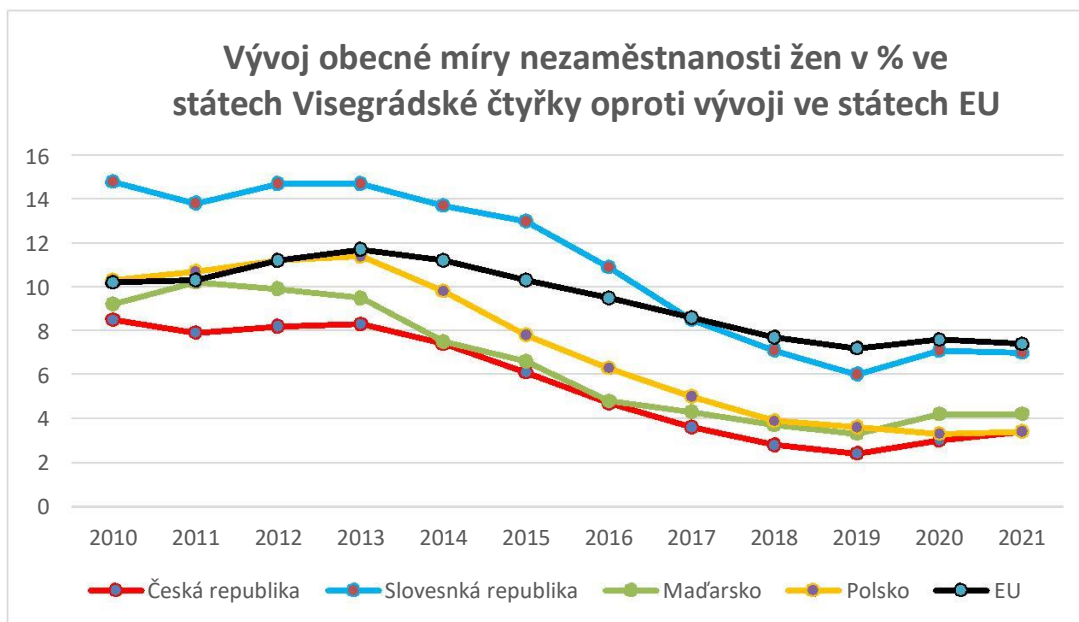
Tabulka 14- Obecná míra nezaměstnanosti dle věku v letech 2010-2021 ve státech EU

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti podle věku (%)		
	15-24 let	25-54 let	55-64 let
2010	21,5	8,9	7,1
2011	21,8	9,0	7,0
2012	23,7	10,0	7,6
2013	24,4	10,6	8,1
2014	23,5	10,1	7,9
2015	21,8	9,4	7,5
2016	20,1	8,5	6,9
2017	18,0	7,6	6,2
2018	16,1	6,8	5,5
2019	15,1	6,3	5,1
2020	16,8	6,6	5,2
2021	16,6	6,4	5,5

Zdroj: Europa.eu, cit. online 15.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Třetí sloupec v tabulce číslo 14 vykazuje nejstarší věkovou kategorii, která je na tom s porovnáním se státy Visegrádské čtyřky velmi podobně jako předcházející věková třída. Česká republika má všechny procentuální hodnoty v každém roce nižší. Polsko v prvním roce je na úrovni 7,1 %, což je totožné s úrovní EU, nicméně poté další roky je nezaměstnanost nižší. Slovenská republika v prvních letech 2010-2016 má více nezaměstnaných v tomto věku než je průměr EU, od roku 2017 do konce měření jsou hodnoty pod úrovní. Maďarsko vykazuje vyšší nezaměstnanost v prvních třech letech, rok 2013 dosáhla stejné úrovně jako průměrná hodnota států EU 8,1% a zbytek zkoumaných let má nezaměstnanost nižší.

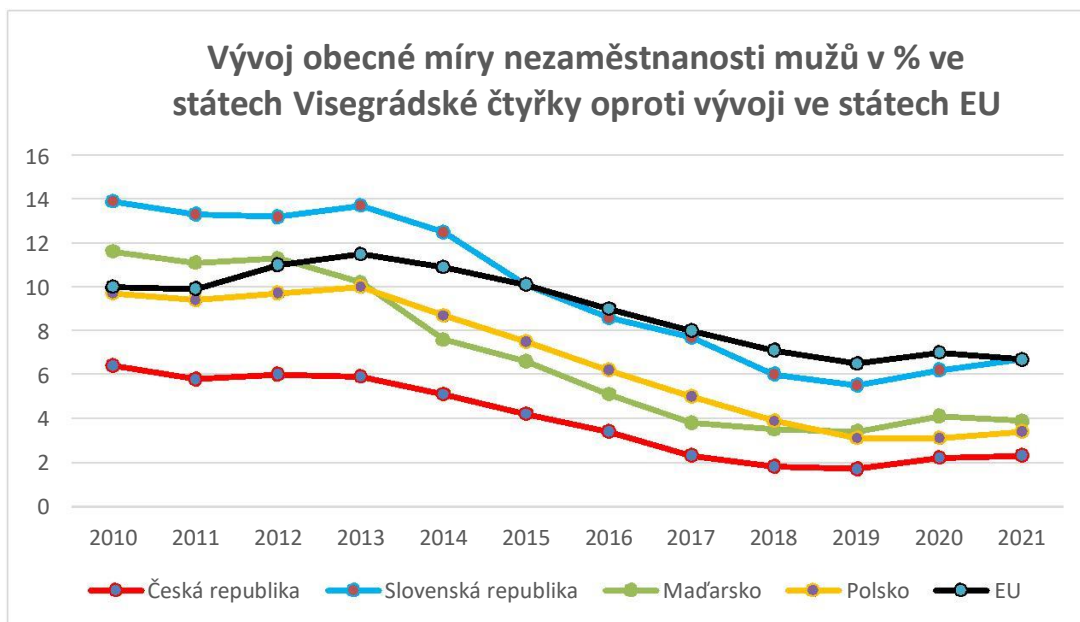
Graf 7 – Vývoj obecné míry nezaměstnanosti žen v % v jednotlivých státech Visegrádské čtyřky oproti vývoji států EU v letech 2010-2021

Zdroj: Europa.eu, cit. online 15.12.2022; vlastní zpracování, 2022

V grafu číslo 7 lze vyčíst vývoj nezaměstnanosti žen v letech 2010-2021 v každém státě Visegrádské čtyřky a vývoj všech států obecné míry nezaměstnanosti žen ve státech EU. Vyšší nezaměstnanost žen nad úrovní států EU má převážně Slovensko a to v prvních 8 letech měření. Nejméně nezaměstnaných žen má Česká republika a Maďarsko, které ve všech letech jsou pod hranicí států EU. Polsko v roce 2010 a 2011 dosáhlo vyšší nezaměstnanosti žen než ve státech EU. V roce 2012 bylo na tom stejně na hodnotě 11,2 %. Zbylé roky byly hodnoty Polska nižší než hodnoty států EU. Nejvíce se snížila nezaměstnanost žen na Slovensku, kdy klesla od prvního roku měření do posledního o 7,8 p.b. Jeden z nejnižších rozdílů zaznamenala Česká republika, která má sice nejnižší počet nezaměstnaných žen Visegrádské čtyřky za to, ale největší výkyv mezi nezaměstnanými ženami a muži. U všech států Visegrádské čtyřky došlo za 12 let měření k vyšší hodnotě snížení nezaměstnanosti žen oproti snížení nezaměstnanosti ve státech EU. U států Evropské Unie došlo k 2,8 p.b. nižší nezaměstnanosti, což je rozdíl mezi prvním a posledním zkoumaným rokem. Pokles u Slovenské republiky a Polska byl oproti poklesu států EU skoro třikrát vyšší. U České republiky a Maďarska došlo ke skoro dvakrát vyššímu poklesu než u států EU.

Graf 8 – Vývoj obecné míry nezaměstnanosti mužů v % v jednotlivých státech Visegrádské čtyřky oproti vývoji států EU v letech 2010-2021

Zdroj: Europa.eu, cit. online 15.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Nezaměstnanost mužů ve státech EU je nižší než nezaměstnanost žen. Průměrná hodnota nezaměstnanosti mužů v EU za 12 měřených let se pohybuje na hodnotě 9,79 %, což je o 0,46 p.b. nižší než nezaměstnanost žen v EU. Dva státy v prvních letech měření měly vyšší nezaměstnanost oproti EU, a tím byly Slovenská republika a Maďarsko. Slovensko v prvních 5 letech dosáhlo vyšší nezaměstnanosti. V roce 2015 a 2021 byla slovenská nezaměstnanost stejná jako nezaměstnanost EU a zbylé roky byly pod úrovní EU. Graf číslo 8 ukazuje, že Maďarsko v prvních 3 letech mělo více nezaměstnaných mužů než EU, nicméně poté tento ukazatel výrazně klesl. Podobně jako Maďarsko je na tom také Polsko, které ač v žádném roce nemělo více nezaměstnaných mužů než je v EU, drželo přibližně stejný pokles. K Polsku se přidává také Česká republika, která je pod úrovní nezaměstnanosti států EU ve všech zkoumaných letech, tento rozdíl je však výrazný. V roce 2015 měla Česká republika nižší nezaměstnanost mužů o 5,9 p.b., což byl největší rozdíl v nezaměstnanosti států Visegrádské čtyřky oproti nezaměstnanosti mužů v EU. Nezaměstnanost mužů klesla více za 12 měřených let než nezaměstnanost žen a to o 0,5 p.b. Nezaměstnanost mužů v EU klesla méně než ve státech Visegrádské čtyřky. U států Evropské Unie došlo v letech 2010-2021 ke snížení o 3,2 p.b. Snížení na Slovensku a Maďarsku je dvakrát vyšší. Česká republika má nejmenší rozdíl oproti státům EU s hodnotou 4,1 p.b. poklesu.

5 Závěr

Bakalářská práce řeší téma nezaměstnanosti čtyř států Visegrádské čtyřky konkrétně v letech 2010-2021. Územní, kulturní i společenská spjitost států se tak zcela nepřenáší do podobných hodnot v nezaměstnanosti. Zde hraje důležitou roli mnoho faktorů jako je například rozdílný počet obyvatel, struktura obyvatel, ekonomická situace země atd.

Byl proveden rozbor vývoje států Visegrádské čtyřky, který dokazuje, že hodnotově je na tom nejlépe Česká republika, která svou nezaměstnanost drží celých 12 let oproti ostatním státům na nejnižší úrovni. Nejhůře s tímto ekonomickým ukazatelem zápolí Slovenská republika, která se od všech tří států nejvíce liší, hlavně tedy v první polovině zkoumaných let. Naopak vykazuje procentuální nejvyšší snížení nezaměstnanosti od roku 2010 do posledního roku vývoje 2021. Maďarsko a Polsko jsou na tom ze všech čtyř států nejpodobněji, vykazují nejnižší rozdíly mezi nezaměstnaností mezi sebou i podobným vývojem.

Česká republika nemá potíže s nezaměstnaností, protože svou nezaměstnanost zvládá držet na nejnižší míře, jak oproti státům Visegrádské čtyřky, tak oproti nezaměstnanosti států EU. Nejvyšší nezaměstnanosti dosáhla hned v prvním roce měření a to 7,3 %, kterou už v žádném dalším roce nepřekročila. Nejnižší hodnoty bylo dosaženo pouhých 2 % v roce 2019. V průběhu let došlo od prvního roku do posledního roku snížení o 4,5 p.b.

Slovenská republika čelí vysoké nezaměstnanosti v poměru s ostatními státy. Nejvyšší naměřenou hodnotou bylo 14,3 % v roce 2010 a naopak nejnižší v roce 2015 5,7 %. Ze všech zemí dosáhla nejvyššího poklesu a to o 7,5 p.b., což značí, že na Slovensku nejvíce klesá obecná míra nezaměstnanosti.

Maďarská nezaměstnanost zaznamenala rovněž pokles v letech 2010-2021 a to o 6,7 p.b., což byl druhý nejvyšší pokles ze států Visegrádské čtyřky. V prvním zkoumaném roce dospěla k nejvyšší nezaměstnanosti 10,8 %. Na tuto hodnotu už se v následujících letech nezaměstnanost nevyšplhala, hodnoty spíše klesaly a v roce 2019 klesly na nejnižší hranici 3,3 %.

Polsko mezi roky 2010-2021 dospělo k poklesu o 6,3 p.b. Nejvyšší nezaměstnanost neměla tato země oproti dalším třem státům v roce 2010, ale v roce 2013 s hodnotou 10,6 %. Po roce 2013 následoval pokles, který klesl v roce 2020 na nejnižší hodnotu za celých 12 let a to 3,2 %.

Strukturu dle věku a pohlaví mají Česká republika, Slovenská republika a Polsko velmi podobnou. U všech států v každém roce převládá nezaměstnanost žen a nejvíce

nezaměstnaných je ve věku 15-24 let. V těchto státech je stále více zájem o muže, což se projevuje ve výši mzdy a kariérního výstupu. Ženám do dlouhodobých pracovních cílů vstupuje mateřská a rodičovská, nejsou často, tak fyzicky zdatné, a proto má ženská nezaměstnanost převahu.

I přes zájem zaměstnavatelů o mladé absolventy jejich nezaměstnanost je nejvyšší, je to způsobeno samotnými jedinci, kteří dají prozatím přednost studiu, platové ohodnocení pro ně není jako pro začátečníky zajímavé, neuspokojivá pracovní pozice hraje významnou roli, nezájem se vázat a obecně ještě nevědomost, co od života a práce vlastně očekávají. Maďarsko se liší pouze strukturou nezaměstnaných mužů a žen. Tento stát vykazuje převahu nezaměstnaných mužů převážně v první polovině zkoumaných let.

Všechny státy Visegrádské čtyřky vstoupily v roce 2004 do Evropské Unie za účelem zlepšení zahraniční a politické aktivity a spolupráce mezi státy Evropy. Pouze Slovensko zatím do této doby přijalo společnou měnu euro, čímž se staví do nejpříjemnější situace oproti ostatním třem státům, ve kterých se zatím ještě platí národní měnou. Z analýzy vývoje nezaměstnanosti států EU a států Visegrádské čtyřky vyplývá, že v první polovině Slovenská republika měla vyšší nezaměstnanost než země EU. Situace se poté stabilizovala pod úroveň nezaměstnanosti států Evropské unie a Slovensko se připojilo k České republice, Maďarsku a Polsku, které svou nezaměstnanost mají v druhé polovině let nižší než je ve státech EU. Polsko a Česká republika dosáhly ve všech letech vývoje nižší úrovně nezaměstnanosti oproti Evropské Unii. Nezaměstnanost Maďarska v letech 2010-2011 byla vyšší než ve všech 27 státech EU, nicméně roky poté vykazovaly stabilní pokles, který tuto zemi zařadil v letech 2012-2021 pod nižší míru nezaměstnanosti oproti EU.

Všechny země Visegrádské čtyřky vykázaly za 12 zkoumaných let rapidní zlepšení a žádný ze států svou nezaměstnaností ke konci vývoje nedosáhl míry nezaměstnanosti dvouciferné procentuální hodnoty. Vývoj obecné míry nezaměstnanosti u mužů i žen vykazuje ve státech V4 dlouhodobé větší snížení oproti státům EU.

Srovnáním struktury nezaměstnanosti dle věku států V4 oproti státům EU bylo zjištěno, že ve všech věkových kategoriích je Česká republika v nižších hodnotách. V opačné situaci se nalézá Slovenská republika, která ve věkové skupině 15-24 let má vyšší nezaměstnanost ve všech letech než je nezaměstnanost států EU. Další věkové kategorie jsou v první polovině let vyšší než u států EU, nicméně od roku 2017 se nezaměstnanost Slovenska snížila a bylo dosaženo i nižší nezaměstnanosti oproti státům Evropské Unie. Hodnoty Polska a Maďarska dosahují přibližně stejných výsledků, kdy ve všech věkových kategoriích je vyšší

nezaměstnanost maximálně v prvních 3 letech měření. Polsko dokonce ve skupině věku 15-24 má ve všech letech nižší obecnou mírou nezaměstnanosti než ve státech EU. Byl proveden vývoj ve struktuře nezaměstnanosti dle pohlaví, kdy ve většině letech státy V4 nedosahují vyššího počtu nezaměstnaných mužů než žen oproti státům EU. Mužská nezaměstnanost dosahuje ve státech EU průměrně za všechny roky o 0,46 p.b. méně než ženská. Nejvyššího počtu nezaměstnaných mužů dosahuje Slovensko v prvních 5 letech zkoumání. Maďarsko v letech 2010-2012 dosáhlo také vyšší nezaměstnanosti než je ve státech EU, roky poté ale docházelo ke stabilnímu poklesu, který byl velmi podobný s poklesem Polska. Nejméně nezaměstnaných mužů oproti EU má Česká republika, která v roce 2015 dosáhla nejvyššího rozdílu, tedy o 5,9 p.b., což byl nejvyšší rozdíl v nezaměstnanosti států Visegrádské čtyřky oproti EU. Více nezaměstnaných žen má oproti státům EU má Slovensko v letech 2010-2017. Polsko rovněž dosáhlo vyšší obecné míry nezaměstnanosti žen v letech 2010, 2011 a 2012 stejné hodnoty 11,2 %. Česká republika a Maďarsko mají v letech 2010-2021 méně nezaměstnaných žen než je ve státech EU. U všech států došlo k výraznému snížení nezaměstnanosti dle věku i pohlaví, toto snížení dosahuje vyššího i rychlejšího tempa oproti státům EU.

Dopady nezaměstnanosti jsou jak pro jedince, tak pro společnost velice významné, proto se stát snaží jim předcházet politikou zaměstnanosti. Jejím cílem je snížení nezaměstnanosti, vyrovnání nabídky s poptávkou po práci. Mezi řešení nezaměstnanosti se řadí rekvalifikace, která by se mohla podporovat přes program Evropská agenda dovedností, který napomáhá a zlepšuje získávání dovedností a následnou kvalifikaci. Dalšími možnostmi řešení je nabídka veřejně prospěšných prací, snížení sociálních dávek, příspěvek na zapracování nebo chráněnými pracovní místa.

Mezi hlavní příčiny vysoké nezaměstnanosti se řadí v roce 2010 následky krize z předcházejícího roku 2008. Státy se nacházely v recesi, a tudíž docházelo k masovému propouštění. V letech 2012-2013 byla nejvyšší obecná míra nezaměstnanosti ve všech státech V4, kvůli hospodářské a finanční krizi. Tato krize nebyla tak významná jako v roce 2008, ale stále to byl hluboký zásah do ekonomiky států. Situace doznívala i koncem roku 2013 a až rok 2014 přinesl státům jak Visegrádské čtyřky, tak evropským zvýšení reálného HDP, snížení nezaměstnanosti a dostáním se z recese. Snižování nezaměstnanosti trvalo až do roku 2018, kdy byla u většiny států nezaměstnanost nejnižší, kvůli růstu ekonomiky a vzniku nových pracovních míst. Poslední roky vývoje nezaměstnanost stoupá, kvůli celosvětové pandemii covidu-19, která začala rokem 2019 a její následky trvají dodnes.

6 Seznam literatury

Knižní zdroje:

BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA, Lucie SEVEROVÁ a Dana STARÁ. *Makroekonomie: makroekonomický přehled*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-831-0.

FLIGSTEIN, N. A FERNANDEZ, R. M. 1988. Worker Power, Firm Power and the Structure of Labour Markets. *The Sociological Quarterly*, 29.

HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 6. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 9788074002786.

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-08-3.

Pahl, 1984, *Divisions of Labour*. Blackwell, Oxford

SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie: 19. vydání*. Praha: NS Svoboda, 2013. ISBN 978-80-205-0629-0.

SINCLAR, P. 1987. Unemployment: Economic Theory and Evidence. *Basil Blackwell, Oxford*, 2.

SIROVÁTKA, Tomáš a Petr MAREŠ, ed. *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. Brno: Masarykova univerzita, 2003. ISBN 80-210-3048-8.

ŠMAJSOVÁ BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. Psyché (Grada). ISBN 80-247-900

Internetové zdroje:

Czso.cz ČSÚ, 2014. *Obyvatelstvo* [online]. [cit. 2022-06-29]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/csu/czso/13-2138-03--2_5_struktura_ekonomicky_aktivniho_obyvatelstva

Europa.eu, European Union 2022 [online]. [cit. 2022-12-6]. Dostupné z:

<https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/eu-affairs/20180126STO94114/kolik-kresel-maji-jednotlive-zeme-v-evropskem-parlamentu-infografika>)

European-union.europa.eu, principles countries history, poland [online]. [cit. 2022-12-4]

Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/poland_cs)

European-union.europa.eu, principles countries history, slovakia [online]. [cit. 2022-12-3]

Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/slovakia_cs

Euroskop.cz, evropska-unie, clenke-staty, jednotlive-staty, madarsko, 2005 [online]. [cit.

2022-12-4] Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/clenske-staty/jednotlive-staty/madarsko/>

Hn.cz HAVLÍČEK, David a Tomáš KRÁLÍČEK, 2007. Jak měřit

nezaměstnanost? *Hospodářské noviny* [online]. [cit. 2022-06-29]. Dostupné z:

<https://byznys.hn.cz/c1-21746810-jak-merit-nezamestnanost>

Hrad.cz, ceska-republika [online]. [cit. 2022-12-3] Dostupné z:

<https://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/o-ceske-republice>

Mpsv.cz, Základní informace o Visegrádské skupině. *Průvodce* [online]. [cit. 2022-12-2]

Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/zakladni-informace-o-visegradske-skupine>

Visegradgroup.eu, The Visegrad group: the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia, 2006 [online]. [cit. 2022-12-1]. Dostupné z: <https://www.visegradgroup.eu/historie>

7 Seznam obrázků

- Obrázek 1: Rozdělení populace.12
Zdroj: Vlastní zpracování dle: ČSÚ, 2014, cit. 10. 6. 2022
- Obrázek 2: Souhrn populace.13
Zdroj: Sinclair, 1987, cit. 14. 6. 2022
- Obrázek 3: Dobrovolná nezaměstnanost.....18
Zdroj: Buchtová, 2002, cit. 16. 6. 2022
- Obrázek 4: Phillipsova křivka.....21
Zdroj: Holman, 2016, cit. 17. 6. 2022
- Obrázek 5: Typologie pracovního trhu..... 23
Zdroj: Fligstein, Fernandez, 1988, cit. 17. 6. 2022
- Obrázek 6: Vzorec pro výpočet míry nezaměstnanosti.....24
Zdroj: Holman, 2016, cit. 18. 6. 2022
- Obrázek 7: Území států Visegrádské čtyřky.....28
Zdroj: CrazyPhunk, Wikimedia. *www.aktualne.cz* [online]. [cit. 3.12.2022]. Dostupné z:
WWW:<https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/visegradska-ctyrka/r~270e0b028ba011e5a705002590604f2e/>
- Obrázek 8: Česká republika.....29
Zdroj: Český statistický úřad [online]. [cit. 3.12.2022]. Dostupné z:
<https://www.statistikaamy.cz/2020/09/10/dvacet-let-od-vzniku-kraju/>
- Obrázek 9: Slovenská republika.30
Zdroj: Cestna databanka. *www.cbd.sk* [online]. [cit. 4.12.2022]. Dostupné z:
(<https://www.cbd.sk/sk/Vystupy-CDB/Mapy-cestnej-siete-SR/Mapy-krajov.alej>)
- Obrázek 10: Maďarsko.30
Zdroj: Kusendova, Dagmar. *www.ludovakultura.sk* [online]. [cit. 4.12.2022]. Dostupné z:
WWW: <https://www.ludovakultura.sk/en/polozka-encyklopedie/zupa/>
- Obrázek 11: Polská republika.....31
Zdroj: Autor neuveden, *geography.upol.cz* [online]. [cit. 4.12.2022]. Dostupné z:
https://geography.upol.cz/soubory/lide/szczyrba/RGPOL/ucebnice/seg/administrativni_cleni_a%20politicky_system.html

8 Seznam tabulek

- Tabulka 1- Obecná míra nezaměstnanosti dle věku v letech 2010-2021 v České republice.....33
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 10.12.2022; dostupné z:
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tepsr_wc170/default/table?lang=en
- Tabulka 2- Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2010-2021 v České republice (ženy).....34
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 10.12.2022; dostupné z:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem120/default/table?lang=en>
- Tabulka 3- Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2010-2021 v České republice (muži).....34
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 10.12.2022; dostupné z:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem120/default/table?lang=en>
- Tabulka 4- Obecná míra nezaměstnanosti dle věku v letech 2010-2021 ve Slovenské republice37
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 11.12.2022; dostupné z:
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tepsr_wc170/default/table?lang=en
- Tabulka 5- Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2010-2021 ve Slovenské republice (ženy).....37
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 11.12.2022; dostupné z:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem120/default/table?lang=en>
- Tabulka 6- Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2010-2021 ve Slovenské republice (muži).....38
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 11.12.2022; dostupné z:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem120/default/table?lang=en>
- Tabulka 7- Obecná míra nezaměstnanosti dle věku v letech 2010-2021 v Maďarsku...40
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 12.12.2022; dostupné z:
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tepsr_wc170/default/table?lang=en
- Tabulka 8- Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2010-2021 v Maďarsku (ženy).....40
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 12.12.2022; dostupné z:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem120/default/table?lang=en>
- Tabulka 9- Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2010-2021 v Maďarsku (muži).....41
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 12.12.2022; dostupné z:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem120/default/table?lang=en>
- Tabulka 10- Obecná míra nezaměstnanosti dle věku v letech 2010-2021 v Polsku.....44
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 13.12.2022; dostupné z:
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tepsr_wc170/default/table?lang=en

Tabulka 11- Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2010-2021 v Polsku (ženy).....44

Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 13.12.2022; dostupné z:

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem120/default/table?lang=en>

Tabulka 12- Obecná míra nezaměstnanosti podle pohlaví v letech 2010-2021 v Polsku (muži).....45

Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 13.12.2022; dostupné z:

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem120/default/table?lang=en>

Tabulka 13- Srovnání hodnot mezi státy Visegrádské čtyřky v letech 2010-2021.....47

Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 14.12.2022; dostupné z:

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00203/default/table?lang=en>

Tabulka 14- Obecná míra nezaměstnanosti dle věku v letech 2010-2021 ve státech EU.....50

Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 15.12.2022; dostupné z:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tepsr_wc170/default/table?lang=en

Přílohy

Tabulka 1 - Obecná míra nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v České republice

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, cit. 10.12.2022, dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-B&z=T&f=TABULKA&skupId=426&katalog=30853&u=v413__VUZEMI__97__19&&str=v467#w=

Tabulka 2 – Obecná míra nezaměstnanosti v letech 2010-2021 ve Slovenské republice

Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 11.12.2022, dostupné z:

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00203/default/table?lang=en>

Tabulka 3 – Obecná míra nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v Maďarsku

Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 12.12.2022, dostupné z:

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00203/default/table?lang=en>

Tabulka 4 - Obecná míra nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v Polsku

Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit.13.12.2022, dostupné z:

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00203/default/table?lang=en>

Tabulka 5 - Obecná míra nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v EU

Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 14.12.2022, dostupné z:

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00203/default/table?lang=en>

9 Seznam grafů

- Graf 1 - Vývoj obecné nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v České republice.....32
Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, cit. 10.12.2022, dostupné z:
https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-B&z=T&f=TABULKA&skupId=426&katalog=30853&u=v413__VUZEMI__97__19&&str=v467#w=
- Graf 2 – Vývoj obecné nezaměstnanosti v letech 2010-2021 ve Slovenské republice.....36
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 11.12.2022, dostupné z:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00203/default/table?lang=en>
- Graf 3 – Vývoj obecné nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v Maďarsku.....39
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 12.12.2022, dostupné z:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00203/default/table?lang=en>
- Graf 4 – Vývoj obecné nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v Polsku.....43
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 13.12.2022, dostupné z:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00203/default/table?lang=en>
- Graf 5 - Vývoj obecné míry nezaměstnanosti jednotlivých států v letech 2010-2021.....46
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 14.12.2022, dostupné z:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00203/default/table?lang=en>
- Graf 6– Vývoj obecné míry nezaměstnanosti jednotlivých států V4 oproti vývoji EU v letech 2010-2021.....49
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 14.12.2022, dostupné z:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00203/default/table?lang=en>
- Graf 7 – Vývoj obecné míry nezaměstnanosti žen v % v jednotlivých státech Visegrádské čtyřky oproti vývoji států EU v letech 2010-2021.....51
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit.15.12.2022, dostupné z:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem120/default/table?lang=en>
- Graf 8 – Vývoj obecné míry nezaměstnanosti mužů v % v jednotlivých státech Visegrádské čtyřky oproti vývoji států EU v letech 2010-2021.....52
Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, cit. 15.12.2022; dostupné z:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem120/default/table?lang=en>

10 Seznam použitých zkratk

ČSFR – Česká a Slovenská federativní republika.

EU – Evropská Unie.

NATO – Severoatlantická aliance.

P.b. – procentní bod.

V4 – Visegrádská čtyřka.

V4+ – název programu, ve kterém Visegrádská čtyřka spolupracuje se státy střední a východní Evropy.

11 Přílohy

Tabulka 1 - Obecná míra nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v České republice

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti (%)
2010	7,3
2011	6,7
2012	7,0
2013	7,0
2014	6,1
2015	5,0
2016	4,0
2017	2,9
2018	2,2
2019	2,0
2020	2,6
2021	2,8

Zdroj: Czso.cz, cit. online 10.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Tabulka 2 - Obecná míra nezaměstnanosti v letech 2010-2021 ve Slovenské republice

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti (%)
2010	14,3
2011	13,5
2012	13,9
2013	14,1
2014	13,1
2015	11,5
2016	9,6
2017	8,1
2018	6,5
2019	5,7
2020	6,7
2021	6,8

Zdroj: Europa.eu, cit. online 11.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Tabulka 3 - Obecná míra nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v Maďarsku

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti (%)
2010	10,8
2011	10,7
2012	10,7
2013	9,8
2014	7,5
2015	6,6
2016	5,0
2017	4,0
2018	3,6
2019	3,3
2020	4,1
2021	4,1

Zdroj: Europa.eu, cit. online 12.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Tabulka 4- Obecná míra nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v Polsku

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti (%)
2010	10,0
2011	10,0
2012	10,4
2013	10,6
2014	9,2
2015	7,7
2016	6,3
2017	5,0
2018	3,9
2019	3,3
2020	3,2
2021	3,4

Zdroj: Europa.eu, cit. online 13.12.2022; vlastní zpracování, 2022

Tabulka 5- Obecná míra nezaměstnanosti v letech 2010-2021 v EU

Rok	Obecná míra nezaměstnanosti států EU
2010	10,1
2011	10,1
2012	11,1
2013	11,6
2014	11,0
2015	10,2
2016	9,3
2017	8,3
2018	7,4
2019	6,8
2020	7,2
2021	7,0

Zdroj: Europa.eu, cit. online 14.12.2022; vlastní zpracování, 2022